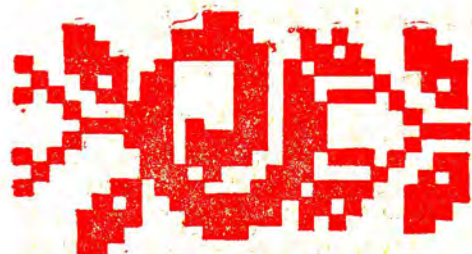

Ніва

ГОД I № 13 БЕЛАСТОК, 27 МАЯ 1956 г. ЦАНА 60 гр.

ЯНКА КУПАЛА

АЛЕСЯ

Кукавала зязюля
У зялёным лесе,
Гадавала матуля
Дачушку Алесю.

Гаманіў бор сасновы
Увечары і ранкі,
Над калыскай ліповай
Пела калыханкі.

— Спі, засні, мая дзетка,
Птушкі ўжо заснулі,
Спі, засні, мая кветка,
Люлі, люлі, люлі.

— Спі, не ведай трывогі,
Надыйдзе часінка, —
На свае ўстанеш ногі,
Мая ты дзяўчынка.

Будзеш кужаль ты прасці,
Будзеш ткаці кросны,
Выглядаці долі, шчасця
У маладыя вёсны.

Кукавала зязюля
У зялёным лесе,
Не згадала матуля,
Што выйдзе з Алесі.

Як набралася моцы
Матчына дачушка,
Паляцела да сонца
Пералётнай птушкай.

Паляцела дзяўчына
Самалётам гонкім
Над шчаслівай краінай,
Над роднай старонкай.

Адчыняе вароты
Нябесным маршрутам,
Ці як ястраб з высотаў
Скача з парашутам.

І да сонца праз хвілю,
І ўсё вышай, вышай!
Самалётавым крыллем
Воблакі калыша.

Стара маці днём, ночкай
Марыць ля аконца:
Ужо к прасніцы дочка
Не зляціць з-пад сонца.

Кукавала зязюля
У зялёным лесе,
Не згадала матуля,
Што выйдзе з Алесі.

МАКСІМ ТАНК

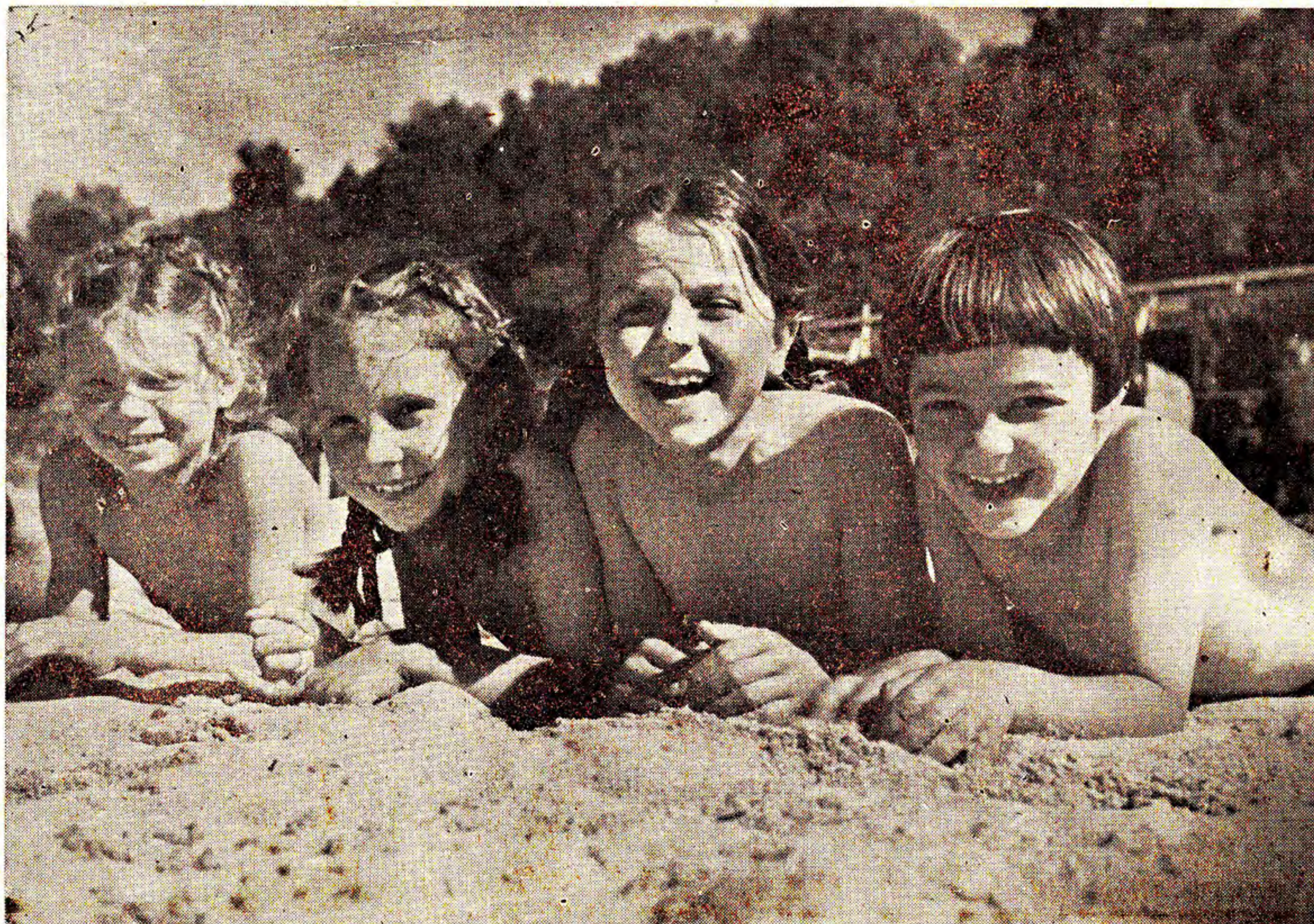
РУКІ МАЦІ

Іх цалавала зямля
Сваімі пясчанымі вуснамі
І каласамі;
Неба спякотай, вятрамі, дажджамі
Іх цалавала.

Пража нямала
З іх выпіла ў ночы бяссонныя
Свежасці ранняй.
Колькі яны запалілі світанняў,
Зораў над намі.

Колькі сягоння на іх
Віднеецца чорных, глыбокіх
Бароznаў - маршчынаў,
Быццам пакінулі след каляіны,
Нашы дарогі.

Толькі заўсёды,
Як мы зберымося дамоў
І на стол пакладзе рукі маці,
Быццам ад сонца, ад іх пасвятлее у хаце
І ў сэрцы.

Шчаслівае дзяцінства.

ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ

Аб патрыятызме

Ад нейкага часу на старонках „Нівы" пачалі друкавацца артыкулы адносна патрыятызму, што заахвоціла мяне выказацца на гэту тэму.

Кожны чалавек любіць месца, дзе ён нарадзіўся і выхаваўся. Гэтая любоў з'яўляецца агульнай для ўсіх людзей і народаў. У свеце няма нічога даражэйшага ад жыцця — іменна яно з'яўляецца першым шчасцем і пачатак гэтага шчасця для нашага выбражэння мае нейкую асаблівую чароўнасць, прывабнасць.

Жыхар поўночнай Швецыі, нягледзячы на суровы клімат сваёй краіны, любіць яе! Паспрабуйце перасяліць яго ў сонечную Грэцыю — ён поглядам і сэрцам будзе заўжды звяртацца на поўнач, падобна магнэсу. Яркае ззянне сонца не выкліча такіх прыемных пачуццяў у яго душы, як змрочны дзень, як свіст буры, як паданне снегу — яны нагадваюць яму радзіму, дзяцінства, блізкіх людзей, першае каханне і ўсе самыя шчаслівыя моманты з мінулага жыцця ў роднай краіне.

Сам стан нерваў, створаных у чалавеку па клімаце, прывязвае чалавека да Айчыны.

Я ўпэўнены, што такую любоў, прыхільнасць і сімпатыю да бацькаўшчыны жывіць і Кірыл Самайлюк з вёскі Падрэчаны, хоць і вельмі здзіўляецца, што гэта за рацыяналізатары „вынайшлі" беларускую мову.

Аднак адно толькі пачуццё аддanасці — гэта яшчэ не патрыятызм, а нам іменна патрэбны патрыятызм, які абгрунтоўваецца на любві да свайго роднага, беларускага народа, да яго культуры; на веданні яго гісторыі, на жаданні росквіту свайго народа і славы, таму што яго слава з'яўляецца нашаю славай. І калі прыемна называцца сынам бацькі, які карыстаецца агульнай пашанай у таварыстве, то тым больш прыемна называцца сынам слаўнага народа.

Веданне роднай гісторыі мае немалы ўплыў на патрыятызм. Таму неабходна азнаёміваць беларускае насельніцтва нашага ваяводства з гісторыяй беларускага народа, каб кожны ведаў, хто гэта такі быў Георгі Скарына ці Сымон Полацкі, а хто такі Іосафат Кунцэвіч, аб гісторыі ўвядзення царкоўнай уніі і яе задачах. Кірыл Самайлюк з Падрэчан даведаўся-б аб гэтых усіх падзеях, аб якіх, мабыць ніколі ў жыцці не чуў. І многія іншыя беларусы, якія дабіўшыся якога-небудзь цёплага месцайка ў горадзе, часта адракаюцца ад сваёй нацыянальнасці і мовы, перадумалі-бы свае паводзіны. Пісаць аб тым абавязкова трэба.

Мы-ж жывем у эпосе соцыялізма, калі кожная нацыя мае права на развіццё сваёй нацыянальнай культуры. Як-жа выракацца ў такія часы ад роднай мовы, на якой мы вымаўлялі свае першыя словы; на якой нашая маці спявала нам над калыскай песні; на якой мы выказвалі свае першыя пачуцці. Як можна зракацца роднай мовы — гэтай адзежы, па якой пазнаюць нас другія народы і рабіцца чалавекам без нацыі, без патрыятызму і, такім чынам, без шчасця, таму, што ці-ж можна быць шчаслівым без свайго народа, сваей культуры?

Падумайце аб гэтым, браты беларусы: вы, якія вучыцеся ў вышэйшых навучальных установах нашай краіны, і вы, якія займаеце кіруючыя пасады, і вы, настаўнікі — беларусы, у чые рукі даверана выхаванне нашых дзяцей! Што надзённа трэба рабіць, каб узняць нацыянальную гордасць беларусаў?

Беларускае насельніцтва нашага ваяводства не мае магчымасці азнаёміцца са сваёй гісторыяй у школах. Гісторыя беларускага народа не навучалася і не навучаецца. У выніку гэтага некаторыя думаюць, што беларусы — гэта русыфікаваныя палякі. Таму мне здаецца, што пачэснейшай задачай „Нівы" з'яўляецца — сістэматычна азнаёміваць чытачоў з гераічным мінулым беларускага народа, народа свабодалюбівага, народа працалюбнага, з яго шматвяковай барацьбой супраць нацыянальнага прыгнёту.

Гісторыя — гэта-ж у некаторым сэнсе як-бы свяшчэнная кніга народа, кніга галоўная, неабходная, люстра яго жыцця і дзейнасці, скрыжаль запаветаў і адкрытасці. Як-жа нам не цікавіцца ею, не ведаць яе.

М. КАПЧУК — Беласток

ШТОТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

На здымку: савецка-французскія размовы ў Маскве.
Фото — ЦАФ

Наш каментарый

Усе мы ўжо ведаем, як вялікае ўражанне ва ўсім свеце зрабіла пастанова совецкага ўрада, зменшыць свае ўзброеныя сілы аб далейшых 1 мільён 200 тысяч чалавек. Гэты вялікі крок на шляху да паўсюднага раззбраення, на шляху да разрадкі міжнароднай напружанасці, выклікаў зразумелы водгук сярод закаранелых абаронцаў палітыкі вайны і галечы.

Містэр Далес, даведаўшыся аб пастанове ўрада СССР зрабіў заяву, што ЗША не маюць намеру ісці слядамі Совецкага Саюза. Каментуючы гэту заяву англійская газета „Дэйлі Мірар" піша: „За кожным разам, калі ўзнікае такая сітуацыя, што можна на яе глядзець з надзеяй, Далес недаверліва адносіцца да такіх звестак і шукае ў іх нейкай хітрасці, ашуканства. Нядаўна Далес казаў аб набліжанні да мяжы вайны. Цяпер зноў падазрона хныкае па прычыне пастановы Расіі, дэмабілізаваць 1,2 мільёна салдатаў. Няшчасны Далес. Нават, калі-б Расія аб'явіла па-за законам комуністычныя партыі і вярнула царызм, Далес усёроўна і далей казаў-бы, што з'яўляецца гэта нейкай хітрасцю, пасткай. Па натуры, амерыканцы ў большасці — гэта аптымісты. Няўжо нельга пераканаць старога панурніка, што недзе там у свеце сонца аднак свеціць".

Справа тут не ў такіх, ці іншых настроях пана Далеса. Справа не ў словах, а ва ўчынках, якія маюць асноўнае значэнне ўсяму чалавецтву. Вось іменна ўся палітыка Совецкага Саюза — гэта ўчынкі, якія безупынна выштурхоўваюць аргументацыйную зброю з рук ворагаў міру і чалавецтва. Не будзем прыпамінаць поўную поспехаў мінуласць адносна барацьбы за мір і мірнае суіснаванне народаў, якую вядзе ўрад СССР. Затрымаемся трохі толькі на апошнім учынку: — змяншэнню ўзброеных сіл.

Усе дагэтуляшнія дзеянні, уся палітыка міжнароднай рэакцыі, якая заключаецца ў гонцы ўзбраенняў, створванні агрэсіўных ваенных пактаў і базаў, абгрунтоўвалася на тэзісе аб „агрэсіўнасці" Совецкага Саюза. Цяпер — змяншаючы лік сваёй арміі аб 1 мільён 200 тысяч салдатаў — СССР зрынуў раздзьмуваны міф аб гэтай „агрэсіўнасці".

Апроч таго, гэтае мерапрыемства прымушае ўрады заходніх дзяржаў выразна і не двурушна выказацца па пытаннях раззбраення.

Змяншэнне ўзброеных сіл СССР узмацняе магутны націск грамадскай думкі, якая дамагаецца раззбраення. А гэта не можа застацца без уплыву на ўрады.

Вазьмем хаця-б заяву прэм'ера Вялікабрытаніі — Ідэна і астатнія выказванні кіраўнікоў французскага ўрада.

Вось заўжды стрыманы Ідэн, сцвердзіўшы, што Англія таксама будзе змяншаць свае ўзброеныя сілы, заявіў, што англійскі ўрад не меў бы ніякіх заўваг калі-б „змяншанне ліку арміі, зрабілася-б звычкай".

З штодзённага друку ведаем ужо вынікі размоў, кіраўнікоў французскага ўрада ў Маскве. Але я працытую толькі словы прэм'ера Гі Моле, выказаныя ў час экскурсіі па Крэмлі: „Хацелася-б крыкнуць „ва ўсю Іванаўскую", што бюджэты ўсіх краін павінны прызначацца на аднаўленне забытковых гармат, а не на стварэнне новай зброі масавых знішчэнняў".

Як бачым, у выніку мірнай падтрыманай учынкамі, палітыкі Совецкага Саюза, такія панурнікі, як Джон Фостар Далес з'яўляюцца штораз больш адзінокімі, а іх палітыка, адарваная ад жыцця і накіраваная супраць жыцця, штораз больш траціць права на існаванне.

І хіба недалёкі той час, калі бразгаючы шабляй аматары агрэсіі і вайны, сімвалам і штуршком, якіх з'яўляецца старарымскі бог вайны — Марс, будуць прымушаны перанесціся са сваімі планамі на .. Марс.

Зямны шар здабывае мір!..

Наглядальнік

— Цяпер ведае Джон Буль
слова „кіпенне" адкуль.

На здымку: магутная дэманстрацыя жыхароў Афін. Удзельнікі дэманстрацыі нясуць лозунгі накіраваныя супраць Гардзінга і брытанскай палітыкі на Кіпры.

Фото. — ЦАФ

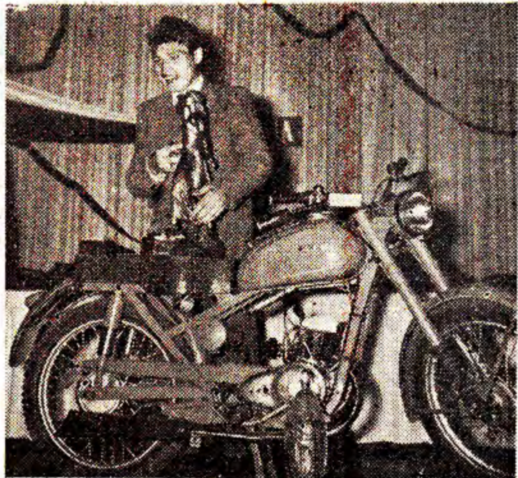

Шматтысячныя чароды авечак пад апекай некалькіх сот пастухоў і чабаноў, рушылі на летнюю пашу ў падгорныя паветы жэшоўскага ваяводства.

На здымку: Чарада авечак на дарозе да чыгуначнай станцыі ў Шафлярах.

Фото — Вернэр

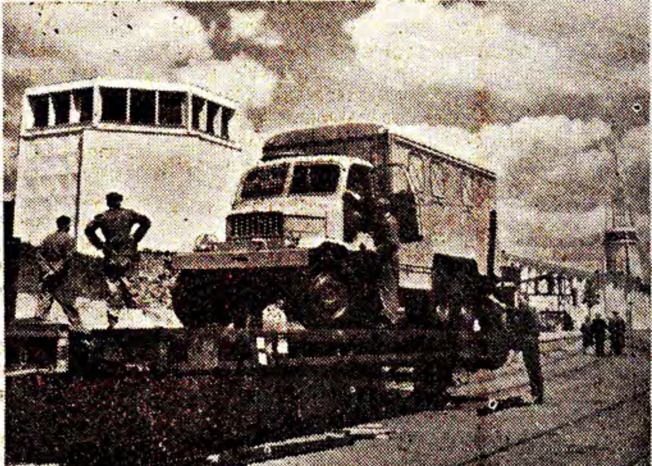
16 мая 1956 г. у Празе адбылося ўрачыстае ўручэнне узнагарод пераможцам IX Велагонкі Міру.
На здымку: Station Станіслаў Круляк з узнагародамі.
ЦАФ — фото Дамбравецкі

10.616 сельскагаспадарчых кааператываў

ВАРШАВА. — Усепольскі З'езд вытворчай кааперацыі, які пачнецца 26 мая будзе адбывацца ў той перыяд, калі, ў кааператыўным руху назіраецца вялікае ажыўленне.

На 1 мая г. г. агульная колькасьць сельгаскааператываў складала лік 10.616.

У гэтых кааператывах згуртавана каля 211 тысяч гаспадарак аб агульнай плошчы каля 2 мільёнаў гектараў.

Спраўна праходзіць падрыхтоўка да сёлетняга міжнароднага кірмашу у Познані. Плошча выстаўкі ўжо ўпарадкавана. Зараз адбываецца ўстанаўліванне вялікіх экспанатаў як краны, капачы і інш. У паасобных павільёнах адбываюцца інтэнсіўныя канчатковыя работы. На чыгуначных ветках ідзе разгрузка айчынных і замежных экспанатаў.
НА ЗДЫМКУ: разгрузка чэхаславацкіх самаходаў.

Час ужо пачаць падрыхтоўку да павятовых сельскагаспадарчых выставак

Па прыкладу мінулых гадоў у 4-х паветах нашага ваяводства: Бельск, Элк, Ломжа і Сувалкі ў часе дажынак будуць саграніэаваны Павятовыя сельскагаспадарчыя выстаўкі.

Павятовыя выстаўкі ў гэтым годзе адрозніваюцца ад папярэдніх тым, што ахопяць сваёй дзейнасцю ўсё ваяводства.

І так: у Бельску пакажуць свае дасягненні сяляне паветаў: Беласток, Гайнаўка і Семятычы; у Элку — Олецко, Голдап, Граева і Монькі; у Сувалках — Сейны, Аўгустоў, Дуброва і Саколка, а ў Ломжы — рэшта паветаў.

— Прэзідыі Павятовых рад нарадовых у Элку, Бельску, Ломжы і Сувалках не закончылі яшчэ гэтую справу да канца. Найгорш ёсць у Ломжы, дзе да сучаснага моманту не прызвана нават упаўнаважанага выстаўкі і справаю выстаўкі ніхто не займаецца.

Каб выстаўка зрабілася сапраўднай масавай сельскагаспадарчай школай і прапагатарамі перадавых дасягненняў, арганізатары мусяць памятаць аб дыдактычным узроўні і вартасці экспанаваных матэрыялаў.

Падрабязна трэба падаць метады вырошчвання паасобных раслін стасаваныя ў адной гаспадарцы разам з пералікам новых метадаў і толькі тады, як вынік іх прымянення, паказаць перадавыя дасягненні і канкрэтныя карысці.

У гэтым годзе на выстаўках будуць наладжвацца шматлікія паказы. Асаблівую ўвагу будзе звяртацца на будову сіласаў.

У шырэйшым, чым летась, маштабе будуць арганізавацца паказы будавання, парады кармлення, ветэрынарныя парады і спосабы барацьбы са шкоднікамі палёў.

Выстаўкі ў гэтым годзе ўзмоцняць уплыў перадавых практыкаў на асяроддзе і адначасова ўмацуюць сувязь Рад Нарадовых з сельскагаспадарчай службай і спецыялістамі сельскай гаспадаркі.

Мгр. інж. АДОЛЬФ ЗГІРСКІ

Дзень совецкай кніжкі і прэсы

27 мая г. г. будзе днём „Ссвецкай Кніжкі і Прэсы". У сувязі з гэтым напярэдадні свята ў Педагагічным ліцэі ў Беластоку адбудзецца гутарка аб Максіме Горкім, якую арганізуе Ваяводскае Праўленне ТПП-Р, а ў зале клуба МПіК, вечар прысвечаны творчасці Дастаеўскага. 27 мая Ваяводскае Праўленне ТПП-Р наладжвае відовішча „Совецкая кніжка вучыць, забаўляе і выхоўвае" у выкананні калектыву мастацкай самадзейнасці „Падлясе". Ля кіно „Тон" у Беластоку будзе наладжаны кірмаш і кніжная латарэя з улічэннем совецкай і рускай літаратуры.

Шматлікія кніжныя кірмашы адбудуцца ў многіх гарадах ваяводства, як: Бельск, Саколка, Гайнаўка, Семятычы.

Як я зарабіў 5.000 фунтаў

Мінуў усяго толькі месяц, як прыбыў у Сірыю адказны працаўнік консулату Злучаных Штатаў Амерыкі ў горадзе Алепа. Але так, як ехаў сюды поўны сапраўды амерыканскай энергічнасці і запалу, поўны прадпрыемлівасці і надзеі — так цяпер меў міну няважную. Ходзячы па сваім кабінеце з кута ў кут, нервова курыў цыгара. Урэшце націснуў кнопку мегафона і сказаў:

„— Міс Люкы?... Прашу неадкладна выклікаць да мяне ўсіх працаўнікоў майго аддзела!". Не мінула і 2 хвілін, як у кабінеце з'явіліся ўсе вопытныя спецы па спецыяльным даручэнням.

„— Панове — пачаў оберспец. — Калі Дэпартамент штата накіроўваў мяне ў Сірыю, запэўніваў, што менавіта вы дапаможаце мне пераканаць сірыйскі народ, што праўда на нашым баку. І што-ж аказваецца?... Вось з кожным днём, сірыйцы пачынаюць штораз больш незалежна думаць. І, што найгорш, штораз больш выразна бачаць яны тое, што мы павінны ім засланіць: менавіта бачаць, што Советы вядуць сапраўды мірную палітыку, што насупор нашым намаганням комуністычная Расія развіваецца і мацнее... А ад чаго вы, мае джэнтэльмены?... Ад чаго, пытаюся.

Пасля выхаду спецаў, оберспец сеў за пісьмовы стол і прачытаў невядома ўжо каторы раз данясенне, што ў Алепа вярнуўся з паездкі ў СССР вядомы сірыйскі журналіст Язэп Аль Манаў, які ў бліжэйшыя дні на старонках сваёй газеты хоча пачаць публікаваць артыкулы аб Краіне Советаў.

„— Ну, ну — прамармытаў. — Я ім пакажу сапраўдную публіцыстыку".

Оберспец узяў са шкатулкі пачак банкнотаў, упапхнуў іх у кішэню і выйшаў на вуліцу. Горад ахутваў ужо вечаровы змрок. Прыпыніўся ў адной з вулічных брам і чакаў... Праз некалькі хвілін пачуў крокі. Так, гэта яго крокі.. Выйшаў са схованкі і падыйшоў да Аль Манаў, ветліва прыўзнімаючы капялюш.

— Прабачце калі ласка, але я зразу пачну ад справы, так як гэта робяць сапраўдныя бізнэсмены. Я ведаю, што пан вярнуўся ад комуністаў, што мае пан свае меркаванні, сваю думку аб жыцці ў СССР і пан хоча напісаць праўду.. Я прапаную пану 4.000 фунтаў і вось гэты артыкул..".

Оберспец выняў з кішэні пачак грошай і некалькі старонак машынапісу.

— Няхай пан толькі змесціць гэта ў сваёй газеце і падпіша сваім прозвішчам...

„— Не, паважаны пане. Я гэтага не апублікую.. Хіба калі... хіба калі заплаціць пан 5.000 фунтаў..."

Амерыканец хутка працягнуў руку ў кішэню і выняў дадатковых 1 000 фунтаў. „Калі ласка і вельмі дзякую". Наступным ранкам оберспец выклікаў усіх сваіх працаўнікоў і... прачытаў ім уголас з газеты артыкул падпісаны: Аль Манаў, з радкоў якога біла нянавісць, паклёпніцтва на СССР.

„— Ну і як?... — спытаў з трыумфам у вачах. — цяпер верыце, што можна ўсё зрабіць?... Трэба толькі ведаць людзей".

Працаўнікі консулату і сапраўды не маглі надзівавацца. Гэта з'яўлялася вялікім дасягненнем шэфа...

*

На наступны дзень працаўнікі консулату аднак не ўбачылі ўжо свайго шэфа. Адзін з іх бачыў толькі, што ехаў ён у напрамку порта і купляў сабе карабельны білет. Куды, — гэтага ніхто не ведаў. Усе думалі над тым, што гэта такое здарылася. Толькі пасля поўдня, калі ў консулат прынеслі мясцовую прэсу, усё высветлілася. Вось у гэтай самай газеце, у якой у папярэднім нумары быў змешчаны сенсацыйны рэпартаж, сёння чарнеў шматлікімі радкамі вялікі артыкул аб загалоўку: „Як я зарабіў 5.000 фунтаў".

Аўтарам гэтага артыкула быў вядомы сірыйскі журналіст, Язэп Аль Манаў..

СаВа

З Савецкай БЕЛАРУСІ

Аддзел трыкатажнай фабрыкі „КІМ" у Віцебску.

У старэйшага беларускага калекцыянера

ВІЦЕБСК. — Кватэра выкладчыка Віцебскага медыцынскага вучылішча Івана Данілавіча Галькевіча добра вядома многім жыхарам горада. Яна нагадвае своеасаблівы музей. Тут сабрана каля трох тысяч, медных, бронзавых, сярэбраных і залатых медалей і манет, старадаўніх вырабаў з фаянсу, фарфару, бронзы, шкла, творы жывапісу і г. д. Многія прадметы адлюстроўваюць жыццё старой Русі. Ёсць візантыйскія і старажытныя іранскія манеты, медалі у памяць аб Палтаўскай бітве і ў гонар тысячагоддзя Расіі.

Вялікую цікавасць прадстаўляюць старадаўні кітайскі столік інкруставаны слановай косцю, барэльефны партрэт польскага паэта Юлія Славацкага, бронзавая фігура Буды і многія іншыя.

Іван Данілавіч сабраў каля двух тысяч рэдкіх кніг. Сярод іх — рукапісны „Лячэбнік", які напісан у 1827 годзе на славянскай мове, анатоміка - фізіялагічны слоўнік 1783 года, „Помнікі маскоўскай старажытнасці" 1842 года. Ёсць кнігі з аўтаграфамі І. Тургенева, Я. Купалы, М. Прышвіна, Е. Карскага. Ёсць часопісы „Ніва", „Нева", „Іскры", зборнік артыкулаў рускіх сацыял-дэмакратаў, выдадзены ў 1898 годзе ў Жэневе і „Нарысы простанароддзя жыцця — быцця ў Віцебскай Беларусі і апісанні прадметаў хатняга ўжытку", напісаныя А. Нікіфароўскім у Віцебску ў 1895 годзе.

Івану Данілавічу Галькевічу зараз больш 60 год. З іх 40 ён займаецца калекцыяніраваннем. І. Д. Галькевіч падтрымлівае сувязь з музеямі краіны, вядзе перапіску з калекцыянерамі Масквы, Растова-на-Доне, Тамбова, Омска, Бранска. У 1928 годзе Іван Данілавіч падарыў сваю першую калекцыю Віцебскаму музею. Другая такая-ж калекцыя загінула ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Зараз у яго сабрана трэцяя, самая вялікая калекцыя. Амаль усё, што тут ёсць, знойдзена і набыта на тэрыторыі Віцебскай вобласці.

Калгас будуе электралінію

Калгаснікі сельгасарцелі «Сцяг комунізма» Давыд-Гарадоцкага раёна рашылі пабудаваць электралінію, каб атрымаць ток са Столінскай электрастанцыі. Электраэнергія патрэбна як для асвятлення, так і для механізацыі працаёмкіх работ. Будаўнічая брыгада, узначальваемая Віктарам Пашкевічам, ужо устанавіла слупы. Для электраліініі сельгасарцель набыла больш 6 тон проваду. Зараз ідзе падвеска правадаў, робіцца асвятляльная праводка ў дамах.

Новыя аўтобусныя лініі

БРЭСТ. — Адкрылася новая аўтобусная лінія Брэст — Гродна Яе абслугоўваюць машыны „ЗІС-155". Цяпер з Брэста ў Гродна можна даехаць на дзесяць гадзін хутчэй, чым па чыгунцы.

Пачаліся рэгулярныя аўтобусныя зносіны паміж Брэстам і раённымі цэнтрамі Маларыта і Дамачова. Зараз з абласным цэнтрам аўтобуснымі лініямі звязаны ўсе раёны вобласці. Для абслугоўвання калгаснікаў у перадбазарныя і базарныя дні па маршрутах Брэст — Камянец, Брэст — Высокае, Брэст — Ратна (Валынская вобласць) курсіруюць грузапасажырскія таксі.

Паляпшаецца абслугоўванне пасажыраў У Кобрыне пабудавана аўтобусная станцыя, амаль у кожным раёне на прыпынках узведзены летнія павільёны. У чэрвені у Івацэвічах будзе здадзен у эксплуатацыю комплекс будынкаў для абслугоўвання турыстаў, якія робяць падарожжы па магістралі Брэст — Масква. Тут пабудаваны гасцініца, рэстаран, аўтамайстэрня, заправачны пункт.

БЕЛТА

Тэкстыльная прамысловасць БССР

За пасляваенныя гады тэкстыльная прамысловасць Беларусі ператварылася ў высокаразвітую галіну народнай гаспадаркі рэспублікі.

За гады шостай пяцігодкі яна павялічыць выпуск прадукцыі ў два з палавінай разы. Асабліва рэзка ўзрасце вытворчасць чысташарсцяных камвольных, варсавых, жакардавых, шоўкавых і іншых тканін, якія карыстаюцца павышаным попытам у насельніцтва. Такі рост вытворчасці будзе дасягнут за кошт лепшага выкарыстання вытворчых плошчаў і абсталявання, будаўніцтва новых і рэканструкцыі дзеючых прадпрыемстваў.

У Мінску завершыцца будаўніцтва і ўступіць у строй на поўную магутнасць буйнейшы ў краіне камвольны камбінат. Тут кожную гадзіну будзе выпрацоўвацца столькі бастону, габардзіну і іншых высокаякасных тканін, якіх дастаткова для пашыву сямісот касцюмаў. У эксплуатацыю часткова ўжо ўведзены змесавы, часальны, грэбнечасальны, роўнічны, прадзільны, трасцільна - круцільны цэхі і першыя ўчасткі ткацкай вытворчасці. Яшчэ зусім нядаўна прадпрыемства давала толькі пражу, а сёння тут выпрацоўваецца суравізна высокаякаснай тканіны — грыко „арагон". У гэтым годзе прадугледжана далейшае расшырэнне прадзільнай і ткацкай вытворчасці камбіната. Колькасць вераценне будзе даведзена да 30 тысяч штук, а ткацкіх станкоў — да 400. Гэта дасць магчымасць вырабіць да канца года больш 1.400 тон пражы і звыш паўтара мільёна метраў суравых тканін.

Адно з новых прадпрыемстваў тэкстыльнай прамысловасці — Віцебская шоўкаткацкая фабрыка. Ужо зараз кожныя суткі яна дае больш пяці тысяч метраў шаўковых тканін, а к канцу пяцігодкі сутачны выпуск іх будзе даведзен да 20 тысяч метраў.

У бліжэйшы час пачнецца будаўніцтва другой чаргі Аршанскага ільнокамбіната. Будуць узведзены ільночасальныя, прадзільная, ткацкая і аддзелачная фабрыкі. З уводам іх у эксплуатацыю на поўную магутнасць прадпрыемства штогод будзе даваць больш дзевяці мільёнаў метраў жакардавых вырабаў — пакрывал, абрусоў і сурвэтак На Мінскім тонкасуконным камбінаце пачалася замена устарэлага абсталявання больш дасканалым. Замест прадзільных машын перапыннага дзеяння ўстанаўліваюцца кальцавыя машыны. Іх прадукцыйнасць у паўтара раза вышэй тых, якія дзейнічаюць цяпер. У падрыхтоўчым цэху камбіната манціруюцца спецыяльныя апараты для афарбоўкі валакна, а ў аддзелачнай вытворчасці — удасканаленыя фарбавальныя баркі. Увод у дзеянне новага абсталявання і некаторае расшырэнне вытворчых плошчаў дазволіць камбінату к канцу пяцігодкі павялічыць выпуск прадукцыі амаль у паўтара раза.

Расшыраюцца і аснашчаюцца новай тэхнікай Віцебскі дыванова - плюшавы і Гродзенскі тонкасуконны камбінаты. Магутнасць дыванова - плюшавага камбіната за пяцігоддзе ўзрасце на 40 працэнтаў.

Хуткае развіццё ільнаводства патрабуе расшырэння прамысловасці пярвічнай апрацоўкі ільну. За пяцігодку павінна быць пабудавана звыш 20 ільно- і пеньказаводаў. Будуць рэканструяваны Сіроцінскі, Кармянскі, Ушацкі, Касцюковіцкі і іншыя ільнозаводы. Магутнасць кожнага з іх павялічыцца амаль два разы.

За гады шостай пяцігодкі на будаўніцтва, рэканструкцыю і тэхнічнае аснашчэнне прадпрыемстваў тэкстыльнай прамысловасці рэспублікі намячаецца выдаткаваць звыш 500 мільёнаў рублёў.

У перадавым звяне

Добрая слава ідзе аб маладзёжным звяне Марыі Дубоўскай з калгаса «Запаветы Леніна» Бярозаўскага раёна. У мінулым годзе з плошчы 10 гектараў яно атрымала па 90 цэнтнераў пачаткаў у малочна-васковай спеласці і па 350 цэнтнераў зялёнай масы кукурузы, заняўшы ў соцыялістычным спаборніцтве сярод комсамольска - маладзёжных звенняў другое месца ў вобласці і трэцяе ў рэспубліцы.

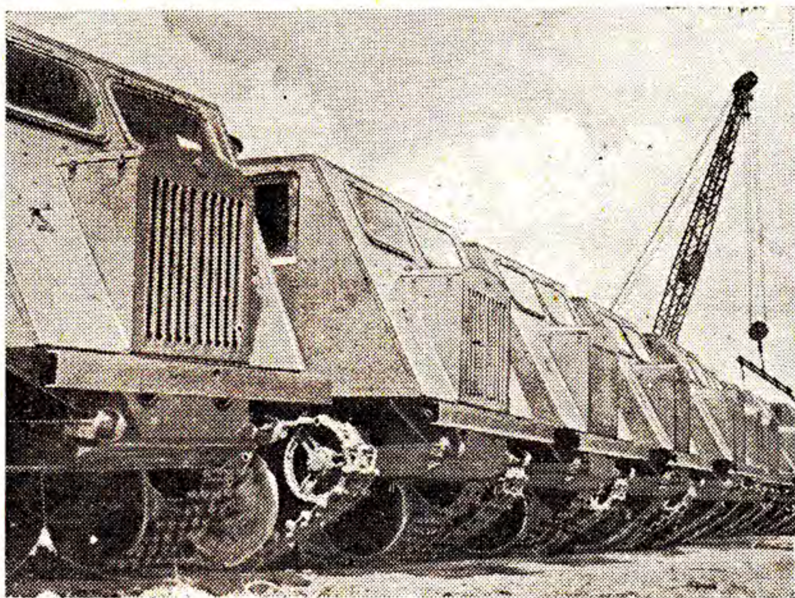
З вялікай працоўнай актыўнасцю бяруцца за справу кукурузаводы і ў гэтым годзе. У адказ на Зварот ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР да ўсіх работні ў сельскай гаспадаркі краіны маладыя калгаснікі ўзялі абавязацельства дабіцца з кожнага гектара па 110 цэнтнераў пачаткаў у малочна - васковай спеласці і 400 цэнтнераў зялёнай масы кукурузы.

Звяно добра падрыхтавалася да сяўбы кукурузы. Падабраны лепшыя папярэднікі — поле, вышаўшае з-пад бульбы, узаранае на зябліва. На кожны гектар вывезена па 40 тон арганічных угнаенняў. Для падкормкі пасеваў сабрана 3,5 тоны попелу і адна тона птушынага памёту.

На прышкольным участку

У мінулым годзе на прышкольным участку Голдаўскай сямігадовай школы Жалудоцкага раёна на плошчы 0,15 гектара быў пасеян лён. Ураджай атрымалі высокі За здадзенае семя і ільнавалакно школа атрымала каля 6 тысяч рублёў і 242 кілограмы пшаніцы. Увесь даход склаў 8,5 тысячы рублёў.

Поўным ходам ідзе работа на прышкольным участку ў гэтым годзе. Школьнікі падтрымліваюць цесную сувязь з калгасам, прымаюць актыўны ўдзел у грамадскай працы.

Адзін з відаў прадукцыі мінскага трактарнага завода — трылёвачныя трактары КТ-12 Зараз рыхтуюцца да серыйнай вытворчасці больш магутныя трактары для лясной прамысловасці і сельскай гаспадаркі.

У галіне мовы і літаратуразнаўства

XX з'езд КПСС паставіў перад совецкімі вучонымі высокародную задачу — усямерна развіваць совецкую навуку, пашыраць тэарэтычныя даследаванні ва ўсіх галінах ведаў набліжаць дзейнасць навукова даследчых інстытутаў да канкрэтных патрэб гаспадаркі і культуры.

На працягу больш васьмі год вялося вывучэнне народных гаворак на тэрыторыі Беларусі. Даследаваны гаворкі больш чым 1.200 населеных пунктаў. Зараз на аснове сабраных экспедыцыямі матэрыялаў вядзецца картаграфіраванне — вялікая і складаная праца, у выніку якой павінен з'явіцца атлас гаворак беларускай мовы.

Здадзены ў друк падрыхтаваныя інстытутам «Нарысы па гісторыі беларускай мовы» і трэці выпуск «Прац Інстытута мовазнаўства». Чацвёрты выпуск «Прац», у які ўвайшлі работы М. Судніка, М. Лобана, А. Жураўскага, Н. Бірылы, падрыхтаваны да друку. У бягучым годзе заканчваецца ўкладанне «Хрэстаматыі па гісторыі беларускай мовы», якая з'явіцца важным дапаможнікам для студэнтаў-філалогаў. У гэтай пяцігодцы пачнецца праца па стварэнню слоўніка старажытнай беларускай мовы.

Важнай падзеяй будзе выхад «Курса сучаснай беларускай мовы», першая частка якога здадзена ў друк, а другая — рыхтуецца да друку. Інстытут прыступае да стварэння акадэмічнай апісальнай граматыкі беларускай мовы.

Вялікую і складную работу праводзіць слоўнікавы сектар інстытута, якім кіруе П. Глебка У гэтым годзе заканчваецца асноўная работа па складанню «Беларуска - рускага слоўніка», канчатковае рэдагаванне якога будзе скончана ў наступным годзе. Вядзецца работа па стварэнню картатэкі, якая з'яўляецца фундаментам будучага тлумачальнага слоўніка беларускай мовы.

Тэрміналагічны сектар у гэтым пяцігоддзі праводзіць вялікую і адказную работу па нармалізацыі слоўніка тэрмінаў грамадскіх навук.

Спецыфічнай асаблівасцю даследаванняў інстытута з'яўляецца іх калектыўны характар. Іменна гэта дае падставы спадзявацца, што вялікая і складаная работа па стварэнню абласных слоўнікаў, якая павінна распачацца ў шостай пяцігодцы, будзе праходзіць паспяхова. Вялікі ўдзел у стварэнні такіх слоўнікаў прымуць выкладчыкі ВНУ, настаўнікі і студэнты.

Складаныя задачы ў шостай пяцігодцы стаяць перад Інстытутам літаратуры і мастацтва

Першы год пяцігодкі будзе адзначан выхадам у свет раду работ па гісторыі беларускай літаратуры Сярод іх работы: «Горкі і беларуская літаратура пачатку XX стагоддзя», « Ф. Багушэвіч і праблема рэалізма ў беларускай літаратуры XIX стагоддзя», «Трылогія Я. Коласа «На ростанях», «Беларуская літаратура. Даследаванні і матэрыялы», зборнік «Беларускія пісьменнікі другой палавіны XIX стагоддзя». Студэнты ВНУ рэспублікі атрымаюць «Нарысы па гісторыі беларускай літаратуры».

— Што прадстаўляюць сабой «Нарысы»?

— Гэта — калектыўная праца, якая ахапляе гісторыю беларускай літаратуры ад старажытных часоў да нашых дзён. Тут даецца характарыстыка асноўных этапаў развіцця беларускай літаратуры і і манаграфічныя агляды творчасці выдатных беларускіх пісьменнікаў.

Інстытут працуе над стварэннем новых падручнікаў па-беларускай літаратуры для 8—10 класаў сярэдняй школы.

Цяпер вядзецца падрыхтоўка да дыскусіі па пытаннях перыядызацыі гісторыі беларускай літаратуры. У дыскусіі прымуць удзел Саюз пісьменнікаў БССР, кафедры беларускай літаратуры рэспубліканскіх ВНУ, гісторыкі, філасофы.

У шостай пяцігодцы мяркуецца выдаць «Дыярыуш» А. Філіповіча, творы Л. Карповіча, В. Дуніна-Марцінкевіча, А. Пашкевіч (Цёткі), двухтомны збор твораў М. Багдановіча.

Сектар мастацтва сумесна з сектарам этнаграфіі Інстытута гісторыі АН БССР і супрацоўнікамі Беларускай карціннай галерэі прыступаюць да стварэння калектыўнай працы па гісторыі беларускага совецкага выяўленчага мастацтва. Распачата падрыхтоўка альбома «Беларускае совецкае дэкаратыўна - прыкладное мастацтва». У альбоме будуць прадстаўлены ўзоры вышывак, народная скульптура, дывановыя вырабы, мастацкая кераміка, інкрустацыя, вырабы са шкла і металу.

Рыхтуюцца таксама нарысы аб беларускай музыцы і па гісторыі беларускага тэатра.

Інстытут літаратуры і мастацтва наладжвае сяброўскія сувязі з літаратуразнаўчымі навуковымі ўстановамі краін народнай дэмакратыі, асабліва з вучонымі Чэхаславакіі і Польшчы.

Новыя экспанаты музея Адама Міцкевіча

Нядаўна ў Новагрудак, у дом - музей вялікага польскага паэта Адама Міцкевіча, з Польшчы прыйшло некалькі пасылак, у якіх аказалася больш 100 экспанатаў, прысланых у дар Варшаўскім музеем паэта Сярод экспанатаў — партрэт Адама Міцкевіча на фоне скалы Аю-Даг, напісаны ў 1828 годзе мастаком Ванькевічам, скульптурны медаль помніка паэту ў Варшаве, бронзавы бюст Міцкевіча, зроблены вядомым французскім скульптарам Давідам Данжэ.

Прысланы адначасова рэдкія выданні твораў Адама Міцкевіча, а таксама кнігі аб яго жыцці і творчасці. Сярод іх — кніга сына паэта. Уладзіслава, „Біяграфічныя нарысы Адама Міцкевіча"

САМАГОНШЧЫКІ

Сонца ўжо схавалася за лес. У алешніку рабілася ўсё цямней. Птушкі прыціхлі і рыхтаваліся да сну. толькі дзе-ні-дзе лясную цішыню трывожыў тужлівы крык соў.

Дзядзька Філімон позіркам знаўцы, яшчэ раз абвёў свой апарат, мацней падляпіў глінай некаторыя стыкі праводу.

— Здаецца наладжана добра, — падумаў дзядзька. — Пара пачынаць.

Ён узяў жмут нарубанай лучыны, падлажыў яе ў яміну пад бакам і, падпаліўшы, пачаў падкладаць сухія алешынавыя дровы.

Касцёр усё больш разгараўся. Вада закіпела. Пара з бака дасталася да бочкі з брагай, якая забульгатала быццам жывая. І вось „першачок" паплыў з халадзільніка ў, падстаўленую дзядзькам Філімонам, літроўку.

Дзядзька не вытрымаў. Ён лёг на спіну, лоўка прымасціўся і, адставіўшы ад трубкі халадзільніка літроўку, — падставіў сваё старэнькае, перапаленае гарэлкай, горла.

Моцны, як спірт пякучы, яшчэ цёпленькі першачок забульбатаў у дзядзькавай гардзёлцы. Кадык у яго захадзіў быццам поршань у матапомпе. А дзядзька нават не маргнуўшы вокам, ляжаў уверх трыбухом і, не адымаючы ад трубкі халадзільніка горла, усё каўкаў ды каўкаў.

— Ну хопіць, — падумаў урэшце Філімон, — а то такім спосабам можна цэлае вядро прагльнуць гэтае — дай ёй божа здароўе — святое вадзічкі.

Дзядзька Філімон намерыўся ўстаць. Ужо падагнуў ногі, аднак галава ніяк не хацела адарвацца ад халадзільніка. Яна быццам прырасла да яго.

— От паганая сіла, — падумаў дзядзька. — Усяго чалавека з сэрцам і душою, бярэ пад сваё нячыстае ўладанне.

Ужо добра зашумела дзядзьку ў галаве, калі ён нарэшце з трудам адарваў яе ад халадзільніка. Падставіў зноў на месца свайго горла — літроўку, абцёр сумястыя вусы, павёў навокал мутным позіркам і са ўздыхам, быццам ён расставаўся з чымсь дарагім, каханым, цяжка сеў на пень зрэзанай вольхі.

Думкі — мары цэлымі чародамі нахлынулі ў дзядзькаву галаву. Ён марыў аб даходзе з продажы самагонкі. Аб тым, як прадаўшы „святую вадзічку", купіць сваёй каханцы, удаве Парасцы, нылановую хустку.

— Куплю такую прыгожую, — думаў Філімон, — што другім бабам вочы наверх ад зайздрасці павылазяць. А тады і Параска будзе на мяне ласкавей паглядаць, і ў хату час-адчасу ўпусціць...

— А што жонка Аўдоцця скажа на гэта? — адазвалася сумленне дзядзькі.

— Ды што там Аўдоцця, — падумаў дзядзька, — яна-ж ужо старая, чаго-ж ёй яшчэ трэба. Яна ўжо сваё адгуляла. Мае хлеб, мае да хлеба — ну і хопіць. Падумаеш, Аўдоцця... — разлаваўся дзядзька. — Няхай сядзіць спакойна за печчу, калі яе не чапаюць.

— Усё-ж такі, Філімон, яна твая жонка, — падказала сумленне, — законная жонка. Ты-ж з ёю ў божай царкве шлюб браў, а цяпер, быццам мядзведзь да мёду — да Параскі ліпнеш. Гэта брыдка, Філімон, і грэшна. Бог за гэта, калі ты пастукаеш у нябесныя вароты — не пахваліць, ды і святы Пётр можа па булаве цябе ключом перацягнуць.

— Што зробіш, — думаў дзядзька. — усе мы грэшныя: ну, а Аўдоцця не мусіць аб усім ведаць.

Дзядзька Філімон, адставіў ад халадзільніка напоўненую ўжо трэцюю літроўку і падставіў 15-ці літровую пасудзіну.

Думкі дзядзькі плылі далей нібы караблі па сінім моры.

— Вось, — думаў ён, — прадам самагоначку па 50 зл. за літр; гэта не мала грошыкаў узбіраецца. Можна будзе некалькі тысяч завінуць у Аўдоціну панчоху і ў сундук усунуць... на чорную гадзіну.

—Няхай п'юць на здароўе, думаў дзядзька. А, што пад уплывам мае самагоначкі хлопчык адзін другому ножыка пад рэбры ўсадзіць, галаву разаб'е ці лыпы, быццам каўбаскі панабівае— гэта не мая справа.

Тут разважанні дзядзькі перарваў трэск галінак. Хтось ззаду дзядзькі ішоў.

Дзядзька падскочыў. У галаве яму адразу прасвятлела. Перад ім усміхаючыся стаяў міліцыянер.

— Выбачайце, грамадзянін, — сказаў ён. Вам давядзецца спыніць гэтую паплатную работу і пайсці са мной.

— Дагуляўся стары чорт, — мільганула ў галаве дзядзькі. — Цяпер будзеш за кратамі сядзець, а не чырвоныя соценкі складаць і да Параскі заходзіць...

*

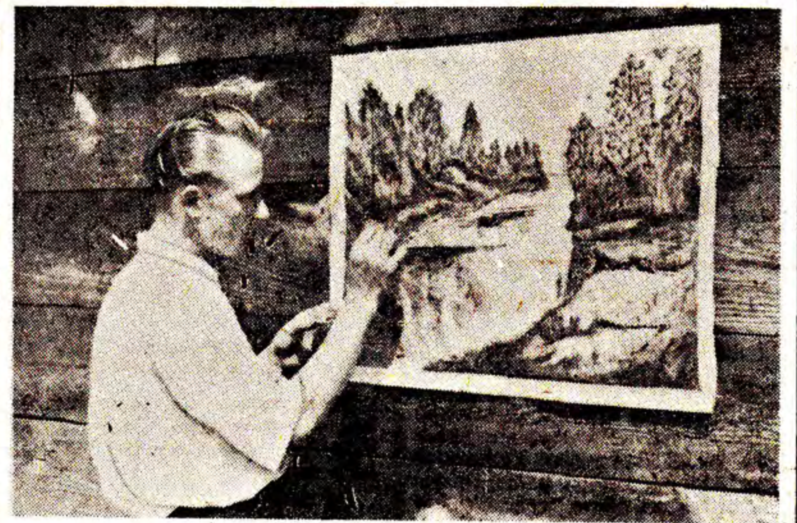
Нашыя міліцыянеры вядуць барацьбу з самагоншчыкамі, якія распіваюць моладзь і прычыняюцца да распаўсюджвання хуліганства і бандыцтва. Каб уявіць сабе ўсю веліч няшчасця, якое прыносіць людзям злоўжыванне алкаголю хопіць даць прыклад, што толькі ў адным Беластоцкім павеце у мінулым годзе, было сто выпадкаў цяжкага паранення цела. Гэта ўсё пад п'яную лавачку. А здараліся нават выпадкі смерці.

Асабліва на Беласточчыне развялося многа самагоншчыкаў. Толькі ў адным Беластоцкім павеце, міліцыя ў мінулым годзе ліквідавала каля 300 „бімброўняў".

Аднак адна міліцыя не здолее ліквідаваць самагоншчыкаў. І таму, дзеля добрага, спакойнага жыцця, трэба, каб усё грамадства аб'явіла барацьбу самагоншчыкам.

ВАСІЛЬ БАРШЧЭЎСКІ

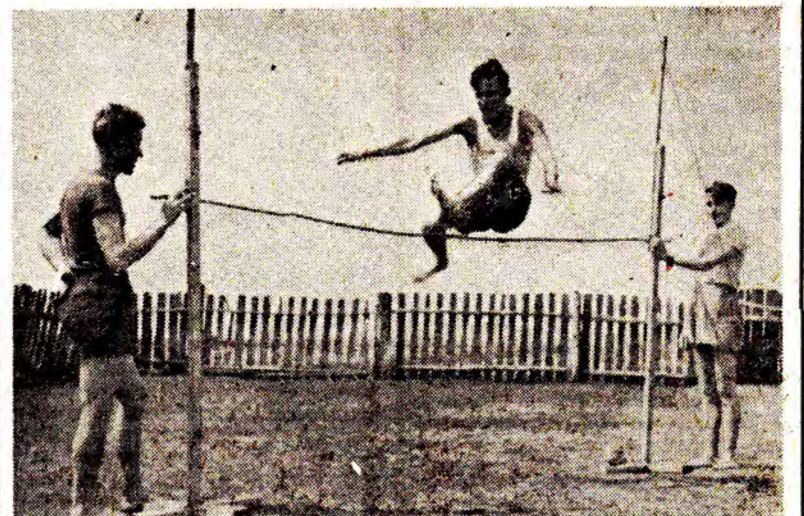
У Дубічах Асочных

На здымку: Васіль Янюк, мастак - самавук з Дубіч Асочных пав. Гайнаўка.

Нялёгкай з'яўляецца праца на раллі. Аднак Васіль Янюк з Дубіч Асочных, пав. Гайнаўка, калі вяртаецца пасля працы дамоў, спрацаванымі рукамі бярэ хатняй работы пэндзаль і фарбы, і аж да змроку малюе. Пад пэндзалям гэтага маладога таленавітага юнака які ніколі не бачыў сапраўднай палітры з фарбамі і не ведае першапачаткавых правіл мастацтва, атрымліваюцца прыгожыя краявіды, эцюды, партрэты якія здобяць драўняныя сцены хаты.

Варта, каб маладым мастаком зацікавіўся Аддзел культуры ў Гайнаўцы.

На здымку: Члены ЛЗС у Дубічах Асочных. Скача — Уладыслаў Палавянюк.

Спорт у вёсцы — гэта нешта новае, што зусім не сустракалася ў перадваеннай Польшчы. У Дубічах Асочных ужо з 1954 г. Янюк і Аляксей Філіпюк, як маладыя „зэтэмпоўцы", пачынаюць арганізаваць ЛЗС. Запісалася ў яго 26 членаў. Ствараюцца секцыі: волейболу, л/атлетыкі і цяпер, стралкоў. Моладзь пачала гарнуцца да спорту нягледзячы на тое, што старшыня кааператыва не дазваляе на кааператыўным полі зрабіць спартыўную пляцоўку.

Увесь ЛЗС аж бурліць жыццём і ахвотай дасягнуць штораз лепшых вынікаў, але што-ж?... няма спартыўнай пляцоўкі, няма адпаведнай колькасці спартыўных прыладаў і, што галоўнае, няма апекі з боку Павятовай рады ЛЗС у Гайнаўцы.

А мо'-б так калі таварышы з Гайнаўкі праведалі гурток ЛЗС у Дубічах Асочных?

— Нам здаецца, што варта.

Тэкст і здымкі А. О.

20 ГАДАВІНА ЛЬВОЎСКАГА З'ЕЗДУ

У абарону правоў

У 1936 годзе ў Львове адбыўся з'езд КПП-оўскіх дзеячаў культуры. З'езд ахарактарызаваў заклеймаваў варварскія прыёмы польскага фашызма наогул, а асаблівую ўвагу звярнуў на з'яву фашызацыі культуры. Шмат увагі ўдзяліў З'езд справе раздзьмуванага фашызмам, нацыяналізму і шавінізму, прыгнёту і ганенням ды праследванням нацыянальных меншасцей, прыгнёту ды праследванням беларусаў і украінцаў асабліва.

Атмасферу З'езду, яго змест, рашэнні, найлепш адлюстроўваюць захаваныя па сягонняшнясць няпоўныя, але ўсё-ж такі багатыя — матэрыялы і дакументы. Паглядзім на іх старонкі. Тое, што на іх прачытаем, нельга скараціць...

Красавік і май 1936 года з'яўляліся тымі месяцамі, падчас якіх львоўскі, рабочы клас крывава змагаўся з польскім фашызмам. 14 красавіка 1936 года ў час шматтысячнай дэманстрацыі беспрацоўных загінуў ад кулі паліцыянта рабочы Уладыслаў Казак. Пахаванне Казака пераўтваралася ў магутную дэманстрацыю, у час якой зноўку львоўскі брук арасіла рабочая кроў. Потым як бура, шуганула хваля магутных забастовак львоўскага пралетарыяту.

Вядомая пісьменніца Ванда Васілеўская так ахарактарызавала потым у сваіх успамінах, дні ў час якіх адбываўся З'езд. „Хадзілі мы па Львове, палыхаючым яшчэ гарачымі днямі красавіка, якія нядаўна перагулі над горадам. Адбывалася вялікая забастоўка працаўнікоў будаўніцтва і работы кангрэсу праходзілі ў гарачай, забастовачнай атмасферы. На пасяджэнні кангрэсу прыходзілі натоўпы рабочых, мы хадзілі на забастовачныя мітынгі.

Групы рабочых віталі нас на вуліцах, паздраўлялі сардэчным словам... Гэтыя тры дні ў Львове перажылі мы ў безупынным хваляванні... Мы цешыліся, што ёсць нас так многа — прыехалі людзі з Варшавы, Кракава, Вільнюса, свае, блізкія... Сардэчна паціскалі мы рукі украінскім таварышам, сябрам... Братэрства, у нязломным братэрстве кляліся тут сабе чатыры народы. І здавалася нам, што вось стаім у варотаў, што весь ужо толькі крок — і загудуць барыкады, мацнейшыя ніж красавіцкія львоўскія, неадольныя, пераможныя..."

Такімі былі дні, у час якіх адбываўся З,езд. Такой была яго атмасфера. Польскія, беларускія, украінскія і яўрэйскія культурныя дзеячы віталіся братэрскім поціскам далоні, і з трыбун, сумесна з львоўскім пралетарыятам, апавясцілі сваю праграму рэвалюцыйнай барацьбы з фашызмам.

Львоўскі З'езд працаўнікоў культуры ў сваёй рэзалюцыі ўсебакова ахарактарызаваў фашызм.

„...Прысутныя заяўляюць — піша ў рэзалюцыі, — што З'езд працаўнікоў культуры ў Львове адбываецца ў той момант, калі на поўдні Еўропы трыумфуе, самым цынічным чынам, ваенны захопнік, заваёўшчык безабароннага абісынскага народа, у той момант, калі галоўны фашысцкі інспіратар да новай імперыялістычнай вайны Гітлер, у шаленстве збраенняў, імкнецца пакарыць незалежныя народы, пагражае таксама незалежнасці польскага народа, у тоў момант, калі драпежнікі японскі імперыялізм супольна з нямецкім фашызмам і фашызмам іншых краін... чатуе на свабоду СССР... Мы супольна стаім з эксплуатуемымі і прыгнечанымі фашызмам, нягледзячы на нацыянальнасць і рашуча заяўляем, што барацьба з імперыялістычнай вайной, за мір, з'яўляецца першым галоўным абавязкам усіх прагрэсіўных працаўнікоў культуры".

Незалежна ад агульнай ахарактарызоўкі фашызма — З'езд зрабіў ацэнку з'явы фашызацыі культуры і асветы. „...самым небяспечным ворагам культуры ў сучасны момант — гаворыцца ў рэзалюцыі — сярэдневяковым варварам, на сотні гадоў стрымліваючым развіццё цывілізацыі, спальваючым на агні творы найвялікшых мысліцеляў, прыгнечваючым думкі і чалавечую годнасць... з'яўляецца фашызм... фашызацыя культурнага жыцця ў краіне ахоплівае штораз новыя культурныя тэрыторыі.

Незалежная літаратура, якая змагаецца за прагрэс і інтарэсы працоўных, штораз суровей здушваецца... гітлерызацыя ўсяго культурнага жыцця, страшэнны заняпад асветы, недапусканне ў школы незаможных дзяцей, зварот непісьменнасці, вялікае беспрацоўе сярод інтэлігенцыі аб адначасовым непамерна вялікім запатрабаванні ў краіне на настаўнікаў, лекараў і т. п., змяншанне асветных бюджэтаў дзеля новых збраенняў... знішчэнне асветы на роднай мове нацыянальнасцей непольскіх... — вось вобраз знішчальнага, разбуральнага нашэсця фашызма ў галіне культуры..."

Рэзалютна на З'ездзе дзеячы салідарна і рашуча выступілі супраць фашысцкага прыгнёту нацыянальных меншасцей, супраць фашысцкага нацыяналізму і фашызма.

Моцна і неаднаразова ўзнікала на З'ездзе беларуская справа. Знайшла яна сваё адлюстраванне ў рэзалюцыі З'езду, у якой гаворыцца м. інш.: „...З'езд пратэстуе супраць адбірання правоў беларускаму народу шляхам знішчальнай палітыкі польскага фашызма".

Сцяпан Тудар, украінскі дзеяч, які ўдзельнічаў у З'ездзе, так пісаў у сваіх успамінах, („Чырвоны Сцяг" № 113 16.V.41 год), аб атмасферы братэрскай абароны правоў нацыянальных меншасцей на

З павятовых з'ездаў БГ-КТ

ГАЙНАЎКА

20 мая г. г., у 11 гадзін дня зала кіно была ўжо запоўнена да апошніх радоў.

Ва ўрачыстай цішыні прагучэў „Інтэрнацыянал". Павятовы з'езд БГ-КТ пачаў сваю работу. На старшыню з'езду аднагалосна быў выбран тав. Сяргей Сарока, дырэктар Беларускага Ліцэя ў Гайнаўцы, — пасол на сейм.

У гарачых, па дзіцячаму шчырых словах прывіталі з'езд і пажадалі поспехаў у рабоце, дэлегацыі піянераў і вучняў Беларускага Ліцэя ў Гайнаўцы, пасля чаго з дакладам выступіла тав. Ніна Лебядзінская. Гаварылася ў ім аб гістарычных вытоках беларускага народа, аб невычэрпнай, багатай скарбніцы беларускай нацыянальнай культуры. Асабліва ярка былі адзначаны ў дакладзе братэрскія сувязі беларускага народа з рускім, польскім, украінскім, літоўскім і іншымі народамі ў барацьбе за соцыяльнае і нацыянальнае вызваленне. Ад імя Павятовага Камітэта ПЗПР прывітаў з'езд і выступіў з прамоваю тав. Мікола Тышук, ад імя Галоўнага Праўлення БГ-КТ, — тав. Аляксей Казёл, ад імя Прэзідыума Ваяводскай рады нарадовай, — тав. Ілья Федаровіч, ад імя Праўлення Павятовага аддзела БГ-КТ у Бельску, — тав. Кастусь Майсеня.

У сваіх прамовах таварышы падкрэслівалі тую асаблівую ролю, якую павінна адыграць таварыства, у барацьбе з рэштнамі нацыяналізму, шавінізму, у развіцці сапраўднай нацыянальнай свядомасці ў беларусаў, у развіцці беларускай асветы, у адраджэнні беларускай культуры і традыцый.

У склад кіраўніцтва праўлення Павятовага Аддзела БГ-КТ выбраны наступныя тав. тав.: Янка Філіпюк — старшыня, Сяргей Сарока і Мікола Вішнеўскі — намеснікі старшыні, Ніна Лебедзінская — сакратар, Параскева Грэчка — касір.

У склад рэвізійнай камісіі выбраны тав. тав.: Алесь Харкевіч — старшыня, Эдмунд Вайшковіч і Барыс Візнар — члены камісіі.

У аднагалосна прынятай з'ездам пастанове гаворыцца аб барацьбе за ўмацаванне еднасці паміж беларускім і польскім народамі, аб прапагаванні прыгожых беларускіх традыцый, аб лепшай чым дагэтуль апецы над гурткамі мастацкай самадзейнасці, аб стварэнні ўмоў да далейшага, яшчэ шпарчэйшага развіцця беларускай культуры, аб распаўсюджванні беларускай кніжкі і беларускага друкаванага слова.

*

У заканчэнні з'езду адбыўся канцэрт. З багатай праграмай беларускіх, польскіх і рускіх песен выступілі аркестр ЗЗК — Гайнаўка і Беларускі хор з Белавежы. Велічна прагучэў гімн Беларускай ССР у выкананні хору.

У кароткім перапынку выступалі з дэкламацыямі беларускіх вершаў вучаніцы і вучні Беларускага Ліцэя ў Гайнаўцы. Усеагульнае захапленне сярод прысутных выклікала вучаніца IV класа Беларускага Ліцэя ў Гайнаўцы, грм. Ніна Новік, якая з відавочным талентам і вялікім натуральным пафасам прадэкламавала верш „Слава совецкаму салдату".

К. Я.

САКОЛКА

Сонечная раніца 20 мая 1956 года. Да інтэрната Педагагічнага Ліцэя ў Саколцы пад'язджаюць машыны. Высядаюць з іх жанчыны, мужчыны, моладзь.

Усе гэтыя людзі — звыш 200 чалавек — гэта дэлегаты, на І-шы павятовы з'езд Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Саколцы.

У 11 гадзін распачаўся з'езд. Тав. Кучынскі чытае даклад, у якім м. інш. успамінае аб змаганнях за свабоду беларускіх і польскіх сяброў у час санацыйнай Польшчы на тэрыторыі сакольскага павета. Некаторыя з прысутных добра памятаюць гэтыя часы.

У спрэчках над дакладам удзельнічала шмат сялян з сакольскіх вёсак — дэлегатаў на з'езд. Яны расказвалі аб барацьбе беларусаў за сваю справу на тэрыторыі сакольскага павета, аб арганізаванні ТБШ і праследаваннях з боку санацыі. Выказвалі свае думкі адносна беларускай справы ва ўмовах народнай улады, а менавіта: падкрэслівалі поўную свабоду слова, друку, развіцця сваей культуры.

З асабліва вялікім адабрэннем прысутных спаткалася пытанне аб неабходнасці беларусам выпісваць і чытаць свой часопіс „Ніву".

Удзельнікі спрэчак звярнулі ўвагу на неабходнасць наладжання справы распаўсюджвання „Нівы" сярод беларусаў сакольскага павета.

У пастанове з'езда закранута важныя праблемы як: папулярызацыя беларускай культуры, развіццё беларускай асветы шляхам па шырэння сеткі беларускіх школ. Арганізаванне беларускіх гуртоў мастацкай самадзейнасці. У склад праўлення аддзела, выбранага з'ездам увайшлі наступныя тав. тав.: Уладзімір Кучынскі, Клаўдзя Суровец, Васіль Купрыянюк, Віталій Чыжэўскі, Аляксандр Трубіла, Яўгеній Аўгустынчык, Тацяна Маркевіч, Якуб Куршэль.

З'езд закончыла багатая мастацкая праграма беларускага хора з Гарадка, якая вельмі падабалася ўдзельнікам з'езда.

В. Л.

Кніга — прыяцель дзяцей.
Фото — ЦАФ

Белы вальс

Дарагая,
Расцвітаюць
Белым кужэлям сады.
У садзе
Гармонік грае,
Мы ідзем з табой туды.

Дарагую
Прытуляе,
Абнімае малады.
Уваколо
Расцвітаюць
Белым кужэлям сады.

Эй вы вочы,
Майскі ночы,
Гоман сэрцаў маладых!
Белым кужэлям сарочкі
Расцвілі кругом сады.

АНДРЭЙ СОШКА

Коратка з Бельска

■ У сучасны момант у Бельскім павеце налічваецца 30 вясковых хат-чытальняў і дом культуры ў Орлі, вядомы сваім гуртком мандалістаў. Жыхары вёсак Бельшчыны актыўна рыхтуюцца да ўдзелу ў Павятовым злёце чытачоў, які адбудзецца 3 чэрвеня г. г.

■ У грамадах: Боцькі, Тапчэва, Орля і Бранск арганізуецца майскае свята песні і танцаў, у якім прымуць удзел гурткі мастацкай самадзейнасці з вясковых хат - чытальняў. Адначасова ЗМП арганізуе веласіпедныя гонкі на трасе Бранск — Орля і Бельск — Боцькі.

■ Павятовы камітэт фізкультуры арганізуе ў ПГР Рудка веснавую спартыўную спартакіяду.

■ Бельскі бібліятэчны фонд сумесна з профсаюзнымі бібліятэкамі налічвае каля 36 тысяч кніжак.

■ У маі вясковыя настаўнікі правядуць 100 культурна - асветных гутарак.

І. Я. ФРАНКО

28 мая г. г. мінае 40 гадавіна смерці вялікага сына ўкраінскага народа — рэволюцыйнага дзеяча, паэта — пісьменніка, літаратураведа — Івана Якавіча Франко.

Іван Франко быў найвыдатнейшым прадстаўніком перадавой украінскай культуры канца XIX і пачатку XX стагоддзя.

Франко лічыў працоўныя масы галоўнаю сілаю гісторыі „Бачым, што народ, — простая цёмная маса ў сваіх крывавых рэволюцыях ставіць перад дзяржавай і ўсімі людзьмі вялікія, святыя праблемы: свабоду, роўнасць, добрабыт, братэрства, працу" — пісаў ён у 1878 годзе з выпадку буржуазнай рэвалюцыі ў Францыі.

І. Я. Франко нарадзіўся 27 жніўня 1856 года ў вёсцы Нагуевічах, Драгабіцкага павета ў сям'і вясковага каваля.

У пачатковай школе і ў гімназіі, нягледзячы на тое, што вучоба адбывалася на нямецкай, а потым на польскай мове, ён вучыўся добра і шмат чытаў украінскай, рускай, польскай і заходнееўрапейскай літаратур.

Франко з малых год палюбіў народную творчасць і праз усё жыццё быў яе старанным даследчыкам, збіральнікам і выдаўцам.

Літаратурную дзейнасць Франко пачынае рана, бо ў 1868 годзе, прабуючы сваіх сіл у розных жанрах.

Першыя яго арыгінальныя творы і пераклады не ўсе захаваліся. Працы Франко пачынаюць друкавацца толькі ў 1874 годзе ў львоўскім студэнцкім часопісу „Друг".

У 1875 годзе пісьменнік паступае на Філасоўскі факультэт Львоўскага Універсітэта, дзе прымае актыўны ўдзел у рабоце студэнцкага акадэміцкага гуртка.

У гэты-ж час на старонках „Друга" ён змяшчае свае вершы, пераклады, аповесці, літаратурна-крытычныя і публіцыстычныя працы. Акрамя гэтага выдае зборнік „Балады і апавяданні".

Працуючы ў акадэміцкім гуртку Франко згуртоўвае вакол сябе перадавую моладзь.

Пад уплывам Шэўчэнкі, рэволюцыйнай рускай літаратуры ён фарміруецца як рэволюцыйны дэмакрат.

У 1876 годзе Франко стае членам рэдакцыі „Друг". Друкуе тады пераклад рамана Чэрнышэўскага „Што рабіць?", пераклады твораў Салтыкава - Шчэдрына са сваімі прадмовамі і шмат іншых.

У сярэдзіне 70-х гадоў Франко піша рад рэалістычных твораў, цыкл апавяданняў „Барыслаў", апавядання „Лесішына чэлядзь" і інш.

У 1877 годзе па даносу галіцкай рэакцыі, члены рэдакцыі часопіса „Друг", у тым ліку і Франко, былі арыштаваны.

У турме Франко прасядзеў 8 месяцаў, ды арышт не зламаў яго, наадварот, пасля гэтага ён яшчэ актыўней пачаў працаваць у рабочым і соцыялістычным руху Галіцыі.

Ён уваходзіць у склад „Рабочага Камітэта", з'яўляецца рэдактарам рабочай газеты „Праца", якая выдавалася на польскай мове, вядзе прапагандысцкую работу сярод рабочых гурткоў, чытае лекцыі па палітэканоміі, працуе над папулярным падручнікам па палітычнай эканоміі, піша на польскай мове агітацыйную брашуру: „Катэхізіс эканамічнага соцыялізма", актыўна супрацоўнічае з часопісам „Грамадскі друг" (пазнейшы „Молат"), у якім друкуе свае артыкулы, вывучае і перакладае працы Маркса і Энгельса.

У 1880 годзе пісьменніка арыштавалі ізноў. Але не маглі даказаць яго ўдзелу ў сялянскім руху і звольнілі

Цяжкія матэрыяльныя ўмовы змусілі яго выехаць у Нагуевічы, дзе заняўся сельскай гаспадаркай

Будучы там, адначасова праводзіць вялікую навуковую, літаратурную і публіцыстычную працу. Прымае актыўны ўдзел у выданні часопіса „Свет", які выходзіў у Львове .

У 1887 годзе вышаў зборнік яго вершаў „З вышынь і нізін" — плён 10-гадовай працы паэта.

У 1889 годзе за прапагаванне ідэй вызвалення Галіцыі з-пад панавання Аўстрыі і з'еднання яе з Расіяй, быў арыштаваны трэці раз.

У 1893 годзе ў Вене абараніў дысертацыю і атрымаў вучоную ступень доктара філасофіі.

У 1894 годзе Франко прачытаў пробную лекцыю на Львоўскім універсітэце, маючы намер быць выкладчыкам, але украінскія нацыяналісты не дапусцілі да гэтага.

За рэволюцыйнымі падзеямі 1905 года Франко сочыць вельмі ўважліва. Піша шмат артыкулаў і твораў з таго часу. Ён верыць у перамогу новага над старым.

У 1905 годзе Франко быў выбраны правадзейным членам Праскай Акадэміі Навук, а ў 1906 годзе вучоная рада Харкаўскага ўніверсітэта прысвоіла яму пачэснае званне доктара рускай славеснасці.

Сваёй рэволюцыйнай, навуковай і літаратурнай дзейнасцю Франко здабыў сабе вялізарную папулярнасць ва ўсёй Украіне і за яе межамі.

У 1908 годзе здароўе Франко моцна пагоршылася, ды нягледзячы на гэта ён далей працуе.

У 1910 годзе выдае „Нарыс гісторыі украінска - рускай літаратуры да 1890 года".

У 1916 годзе 28 мая І. Я. Франко памёр у Львове і тамжа пахаваны.

беларускага народа

львоўскім З'ездзе: „...якія словы знайшлі мы ў подыху рэволюцыйнага Львова? Словы баявой песні „Інтэрнацыянала"... І яшчэ такія словы: „Заходняя Беларусь перасылае братэрскія паздраўленні Заходняй Украіне... І самыя простыя гарачыя словы аб Совецкім Саюзе. А моц іх была такая, што пачула ўся Польшча, Беларусь і Заходняя Украіна. Воблікам, сэрцам, цэлай душою былі мы звернуты на ўсход — на Маскву, на Кіеў, на новы свет"...

Уладыслаў Бранеўскі ў сваім артыкуле „Кангрэс у абарону культуры" („Вядомосці Літэрацке" № 24, 31.V.1936 г.) так ахарактарызаваў пастановы З'езду адносна беларускай і украінскай справы: „...Па нацыянальным пытанням удзельнікі Кангрэсу выказаліся за поўным здавальненнем культурных патрэб усіх нацыянальнасцей засяляючых польскую дзяржаву. Кангрэс рашучым чынам выказаўся за нацыянальнай асветай, за стварэннем беларускага і украінскага універсітэтаў, за роўнапраўнасцю ўсім мовам... Па гэтых пытаннях моцна выказаліся Яраслаў Галан (украінец) і прадстаўнік Заходней Беларусі Дэмбінскі..."

Аб Дэмбінскім, Бранеўскі неаднаразова ўспамінае ў сваім артыкуле, пішучы між іншымі: „...Дэмбінскі зрабіў заяву Кангрэсу ад імя беларускіх пісьменнікаў, якія яго да гэтага ўпоўнаважылі"...

У „Трыбуне Роботнічэй" з 24.V.1936 г., у інфармацыі аб З'ездзе знаходзім такія словы аб выступленні Дэмбінскага „...Былі зачытаны наступныя даклады: „Культура а фашызм", (Др. Дэмбінскі і Др. Тудар)"... Поўны тэкст прамовы Дэмбінскага не з'яўляецца нам вядомым.

Вядома толькі, што Дэмбінскі востра і рашуча выступіў супраць фашызацыі культуры і нацыянальнага прыгнёту. Уладыслаў Бранеўскі так вось лапідарна і адначасова, глыбока ахарактарызаваў змест дакладаў Дэмбінскага і Тудара: „...Вывады іх можна звесці да наступных тэзісаў. Фашызм, які груба нішчыць правы і паніжае годнасць чалавека, раздзьмувае нацыяналізм і падрыхтоўвае вайну, праследуючы вызваленчы рабочы рух і прыгнятаючы слабейшыя нацыі, з'яўляецца плынню, якая адштурхоўвае чалавецтва ў змрокі сярэдневякоўя. Спальванне кніжак, канцлагеры, антысемітызм, грубы палітычны тэрор, апашленне публічнага жыцця — вось яго жніво. Таму пісьменнікі і дзеячы культуры, якія нягледзячы на нацыянальнасць, крочаць у адной шарэнзе з вызваленчым рабочым рухам, павінны аб'еднацца да барацьбы з гэтым варварскім засіллем".

Такую праграму, такія рэволюцыйныя словы пераслалі беларускія пісьменнікі львоўскаму З'езду. Іх праграма, іх рэволюцыйнае слова выказаў, ад іх імя з трыбуны З'езду, Генрых Дэмбінскі. Моцна гучэлі гэтыя словы.

Справа правоў беларускага насельніцтва з Заходняе Беларусі, захопленай да 1939 г. пілсудчыкамі, да нацыянальнай культуры і асветы знайшла свой водгук у работах львоўскага З'езду. У яго пастановах чытаем між іншымі: „...У галіне асветы іншых нацыянальнасцей засяляючых дзяржаву, З'езд дамагаецца роўных правоў для ўсіх моваў гэтых народаў у навучанні, і пратэстуе супраць абмежоўванню колькасці іх школ"...

Шматлікія справы былі ў парадку дня З'езду. Выступлена ў абарону правоў беларускага народа. Выступлена супраць фашысцкай палітыкі галечы, прыгнёту і вайны. Быў гэта З'езд поўны палымяных, рэволюцыйных выступленняў, З'езд людзей, якія супольна з рабочым класам ахвярна змагаліся за новую, сапраўды незалежную, народную Польшчу.

Прысутныя на ім дзеячы культуры выступалі не толькі са з'ездаўскіх трыбун. Выступалі з прамовамі сярод рабочых.

У сваіх успамінах аб тых днях Д. Тарноўскі піша: „...Памятаю, калі прыйшла да нас Ванда Васілеўская. Выступіла з прамовай да рабочых, пасля да іх жонак. Гаварыла — як заўжды, па-просту — аб барацьбе польскіх рабочых у Кракаве, Варшаве, Лодзі, заклікала да вытрымкі. Жанчыны ад хвалявання плакалі, мужчыны зацісналі кулакі. І менавіта словы Ванды Васілеўскай завастрылі нашую барацьбу. На наступны дзень каля 5 тысяч бастуючых прыйшло пад гмах ваяводства. На чале ішлі жанчыны. Дарогу ім заступіла паліцыя з кулямётамі"...

Так змагаліся за соцыялістычнае заўтра, КППоўскія дзеячы культуры. Змагаліся за яго і марылі аб ім. „Здавалася нам — пісала Ванда Васілеўская, што ўжо вось, вось стаім у варотаў, што... загудуць барыкады магутнейшыя чым красавіцкія львоўскія"...

Здзяйсніліся іх мары, іх барацьба дала вынікі. Загулі барыкады, магутнейшыя чым львоўскія, неадольныя, пераможныя. Совецкая Армія змяла з паверхні зямлі гітлераўскі і польскі фашызм. Пры яе дапамозе працоўныя ўзялі ўладу ў свае рукі. Іменна таму сёння беларускія дзеці, жывучыя ў Народнай Польшчы, ходзяць у свае, родныя беларускія школы.

Іменна таму зараз на эстрадах і ў вясковых клубах бестурботна гучыць беларуская, любімая песня поруч з польскай. Менавіта таму цяпер у беларускай газеце друкаванай у Польшчы, беларусы могуць чытаць на сваёй роднай мове аб тым, што 20 год таму, за часоў фашызма — польскія, украінскія і яўрэйскія рэволюцыянеры змагаліся за кроўныя правы беларускага народа.

КАЗІМЕЖ НОВАК

ЭЛЕКТРЫЧНАЕ даенне кароў

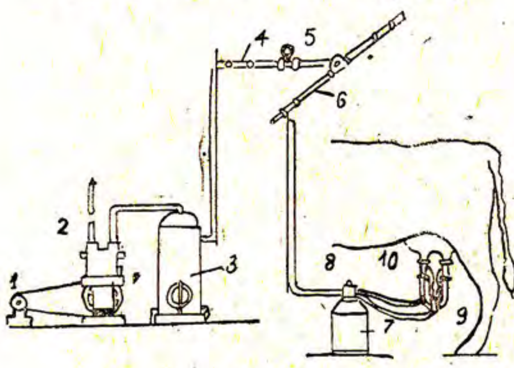

Схема трохтактнай электрадаілкі.

Адноў з важнейшых умоў павелічэння надою малака ў кароў з'яўляецца прымяненне электрычнага даення кароў. Электрычнае даенне кароў змяншае фізічныя намаганні чалавека, дае магчымасць атрымліваць гігіенічна чыстае малако. Электрычнае даенне кароў заключаецца ў тым, што пустотная помпа выпампоўвае паветра з трубкавых правадоў злучаных з гумавымі шлангамі электрадаілкі.

Атрымліваемая пустата ўздзейнічвае цераз прысосак (аспіратар) электрадаілкі на саскі каровы. У выніку гэтага сцягваецца малако з вымя каровы, і гумавымі шлангамі перапампоўваецца ў бодню („конаўка".).

Электрарухавікі, якія прыводзяць у дзеянне пустотную помпу пускаюцца ў рух пры дапамозе нажавога выключальніка.

Задачай даяркі з'яўляецца толькі злучэнне гумавых шлангаў апарата з пустотнымі правадамі, адамкнуць краны і насадзіць прысоскі на саскі вымя кароў.

Пасля сканчэння даення электрадаілку трэба дакладна вымыць гарачай вадою.

Галоўнымі асаблівасцямі гэтай электрадаілкі з'яўляецца т. зв трохтактнасць. Першы такт — гэта ссанне малака, другі такт — гэта сціскание і трэці — гэта такт адпачынку.

Такая электрадаілка складаецца з наступных частак:

I.

1. — Электрарухавік — 2,5 кіловат
2. — Пустотная помпа
3. — Пустотны бак.

II.

4. — Рэгуліравачны вентыль
5. — Пусготазмяральнік
6. — Трубкаватыя правады з кранамі, даўжынёй каля 100 — 150 метраў.
7. — Бодня
8. — Гумавыя шлангі
9. — Прысоскі.
10. — Вымя.

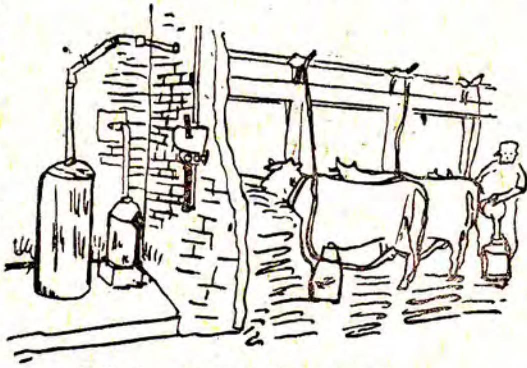
III.

Кожны апарат складаецца:

1. Бодня
2. Пульсатара
3. Калектара
4. Чатыры прысоскі.

Электрадаілкі ўжываецца ў калектыўных гаспадарках, якія маюць не менш 100 кароў.

У выпадку адсутнасці электрычнага току можна ўжываць цеплавыя рухавікі, але яны з'яўляюцца менш эканамічнымі чым электрарухавікі і болей небяспечнымі ў пажарным парадку.

Даілкі з цеплавым рухавіком.

У сучасны момант у СССР вельмі шырока ўжываюцца аднаправодныя трохтактныя электрадаілкі канструкцыі лаўрэатаў Сталінскай прэміі У. Каралёва і С. Кнашова.

інж. У. ЛУЧЫНСКІ
Беласток

Радыёактыўны ізатоп правярае якасць металу

Кацельны цэх Магілёўскага лакамабільнага завода. Тут будуюцца магутныя паравыя катлы. Вонкавы выгляд іх і месцы зваркі беззаганна роўныя і гладкія. Але вось да катла падыходзіць кантралёр.

У яго руках невялікая яйкападобнай формы дэталь. Гэта прыбор для вызначэння якасці зваркі металу. Унутры прыбора ў двух шкляных, металічнай і свінцовай абалонках заключан ледзь прыкметны простым вокам кавалачак радыёактыўнага мезаторыя.

Пачынаецца праверка зварачных работ. Кантралёр адкрывае вузкую палоску свінцовай абалонкі прыбора і прыкладае яго да вонкавага боку шва катла. Мезаторый выпраменьвае магутныя гамапрамені, якія, праходзячы праз метал, поўнасцю адлюстроўваюць на фотаплёнцы, замацаванай знутры катла, усе дэфекты: недавар металу, наяўнасць унутры яго газавых ракавін і шлакавых рэштках.

Раней зварачныя работы правяраліся шляхам выбарачнага свідравання паверхні металу і ўсемагчымых аналізаў стружкі. Такі працэс не даваў правільнага уяўлення аб якасці зварачных работ.

Цяпер на прадпрыемстве радыёактыўным мезат рыем правяраюцца усе зварачныя работы ў дэталях, якія падвяргаюцца ціску або нагрузцы.

Беластоцкае піва

Беластоцкае піваварна - саладзільнае прадпрыемства, якое ў мінулым годзе выпрадукавала 87.500 гекталітраў піва — у пяцігодцы будзе прадукаваць яго больш 133.000 гекталітраў. Значны ўздым вытворчасці будзе дасягнуты дзякуючы рэалізацыі прапаноў, якія далі рабочыя ў час дыскусіі над пяцігодкай.

Пасля рэалізацыі гэтых прапаноў узрост прадукцыйнай здольнасці павялічыцца на 52 прац. у параўнанні да 1955 года.

Ужо ў 1957 годзе прадпрыемства дасць 100.000 літраў высокаякасных газавых вод, а прадукцыя „Портэра" павялічыцца ў пяцігодцы на 5.000 гекталітраў ў параўнанні да 1955 г.

Так, што жыхары Беласточчыны не будуць ужо наракаць на недахоп асвежаючых напіткаў у гарачыя дні лета.

Новы спосаб лоўлі рыбы

Каспійскі Філіял Інстытута Акіяналогіі і Рыбалоўлі Акадэміі Навук СССР распрацаваў спосаб аўтаматычнай лоўлі рыбы. Гэты спосаб заключаецца ў наступным: пад вадой запальваецца дзве высокавольтавыя лямпы. Рыба масава пачынае плысці на крыніцу святла. Устаноўленыя на борце насосы ўсмоктваюць ваду з рыбай і шлангамі перапампоўваюць яе ў адпаведныя месцы. Лоўлю рыбы вядзецца ноччу. Аднаразовы ўлоў такой рыбы, як кірка, даходзіць да 110 тон. Гэты спосаб лоўлі рыбы ў сучасны момант атрымаў шырокае прымяненне ў рыбных промыслах Каспіі.

Аднак буйную рыбу такім спосабам лавіць нельга. Лоўля буйнай рыбы заключаецца ў наступным: у вадзе размяшчаецца электроды, якія ўтвараюць электрычнае поле.

Электрычнае поле прыцягвае буйную рыбу, якую і вылаўляецца конуснымі сецямі.

Ці ведаеце што...

...Брытанскі лётчык Пэтэр Твіс з фірмы „Фаір", устанавіў сусветны рэкорд хуткасці на рэактыўным самалёце тыпу „Фаір Дэльта" II. Новы рэкорд хуткасці — 1822 кіламетраў у гадзіну.

...31 мільён зл. каштавала Дзяржаўны банк замена знішчаных праз нядбайнае абыходжанне, банкнотаў.

...У 1937 годзе налічвалася ў Польшчы каля 769 сталых і рухомых кіноўстановак, а ў 1955 годзе налічвалася іх ужо 2.887. Гэтая лічба на працягу пяцігадовага плана значна павялічыцца.

...Перад вайной у Польшчы не было ніводнай радыёфікаванай вёскі. У 1955 годзе налічвалася ўжо каля 13.494 радыёфікаваных вёсак.

...У 1938 годзе ў Польшчы было зэлектрыфікаваных 1.300 вёсак, а ў 1955 годзе зэлектрыфікавана ўжо 15.000 вёсак.

...Па колькасці насельніцтва і тэрыторыі Польшча займае 7 месца ў Еўропе. У 1949 годзе ў Польшчы налічвалася 24.4 мільёна насельніцтва,; у тым ліку 11,5 мільёна мужчын і 12,9 мільёна жанчын. Апошняя статыстыка з 1954 года паведамляе, што лік насельніцтва ўзрос да 26,8 мільёна.

Першая Савецкая комплексная антарктычная экспедыцыя. Верталёт аказвае вялікую дапамогу савецкім даследчыкам Антарктыды.

На здымку: камандзір верталёта І. Іназемцаў перад вылетам у кабіне машыны.

Фото А. Качэтава
Фотахроніка ТАСС

Адкуль узялася назва Сувалкі?

Як гаворыць арадаўняя легенда — у XV стагоддзі ў Тухольскай пушчы пасялілася некалькі літвінаў. Называлі іх „Сувілкас" — гэта значыць вандраўнікі.

Невялікая на пачатку вёска разраслася ў сапраўднае аселішча. Прывілея 1715 года звольніла Сувальчан ад паншчыны на карысць камедулаў, надаючы ім правы мяшчан. Новае мястэчка атрымала пэўную колькасць пляцоў пад будаўніцтва; 83 улукі зямлі, 300 маргоў лесу, пэўную колькасць сенажацяў, права высечкі манастырскага лесу на будаўніну, а таксама звальненне на працягу 7 год ад зямельных і кірмашовых падаткаў.

У 1720 г. Сувалкі атрымалі магдэбурскае права і герб.

У 1816 г. Сувалкі з'яўляюцца ўжо цэнтрам Аўгустоўскага ваяводства. Вырашылі аб гэтым два цагляныя дамы, якія стаяць у цэнтры горада. У гэтых дамах былі размешчаны адміністрацыйныя ўстановы.

У 1834 годзе Сувалкі з'яўляюцца ўжо губеранскім горадам. Пасля І сусветнай вайны Сувалкі так, як і ў сучасны момант, былі павятовым цэнтрам. Здаецца, што 250 год — гэта невялікі адрэзак часу. А змены аднак адбыліся вялікія.

Зараз Сувалкі налічваюць амаль 19 тысяч жыхароў. Колькасць дамоў павялічылася ў 1000-чу разы.

Дакладны гадзіннік

У Совецкім Саюзе сканструявана новы тып электрычнага гадзінніка. Мае ён электрычны рухавік, які забяспечваецца электраэнергіяй са спецыяльна сканструяваных акумулятараў.

Гадзіннік гэты працуе бесперапынна з вялікай дакладнасцю праз увесь год. Будзе ён прымяняцца, галоўным чынам, у астраноміі.

Янка Брыль

ЗЯЗЮЛЕНЬКА

(12)

«У мяне ёсць таксама дачушка, — расказваў Сцяпан, ідучы. — Яна толькі вучыцца пачала, а тут яны прышлі — фашысты. Ці жывая хаця? Можа, хату спалілі? Ты думаеш, адзін з другім, што я хачу толькі пад'есці?.. Я там іх, праклятых фархлюхтараў, накармлю!..» І словы яго не засталіся толькі словамі. Тут-жа, у гэтым самым пакойчыку, мы запівалі з Калодкам яго партызанскі ордэн...

— Я хацела-б, — яшчэ ўсё нясмела гаворыць Алеся, — паступіць на філфак.

— А як з пяцёркамі? Ёсць?

— Ёсць.

— І многа?

— Усе.

— Ды ну, дарагая мая, што-ж ты пра гэта так ціха гаворыш!..

Дзяўчынка смяецца з харошай, цудоўнай скромнасцю ў сініх разумных вачах. Яна смялее трохі і пытаецца:

— Вы дачыталі ўжо да канца? Мне тата казаў перадаць...

Яна заварушылася, узяла з кутка свой чамадан.

— Ды не, не дачытаў яшчэ, — адказваю, зноў беручыся за пісьмо.

«...Пасылаю табе, браток, кавалак нашага брэсцкага сала. Сала калгаснае, тоўстае. Ты там, відаць, далікатны зрабіўся, дык я табе скажу, што можаш яго адзін не пачынаць. Прасоленае добра, паляжыць у халодным месцы. А падходзімся — сам прыеду, дык вып'ем і закусім, брат, на поўную губу. Добра яшчэ, каб Мікола прыехаў!..»

З таго дня ў маім спісе сяброў прыбыло яшчэ на аднаго, лепш сказаць — на адну. Алеся, праўда, упарта заве мяне дзядзем, але гэта і добра: прынамсі я памятаю заўсёды, як выраслі тыя, за каго мы хадзілі ў агонь, дзесяць гадоў таму назад перастаўшы быць юнакамі.

«Эх, Мікола!» — хачу я ўздыхам пачаць гаворку з маім, яшчэ ўсё халастым, дырэктарам, ды вось раздаецца трэці званок. Адложым іх знаёмства да антракта.

...На сцэне — маладосць дэмакратычнай, новай Польшчы. Стракатая, шматфарбная вясёлка народнай вопраткі, якую я не бачыў больш дзесяці гадоў. Новая моладзь, якую мы вітаем тут упершыню.

Магутна велічна гучыць наш гімн, які спяваюць тыя, для каго ён цяпер неразлучны са словамі воля і шчасце. Зусім па-новаму ўспрымаюцца і старыя словы аб тым, што «Польшча яшчэ не загінула». У дружнай сям'і магутнага лагера міру яна не згіне ніколі!.. Усхваляваныя, шчырыя словы вітання, якімі па чарзе абменьваюцца наш і іхні прадстаўнікі — мы слухаем нібы прысягу дружбы.

А потым песні — чароўныя песні працоўных, шчаслівыя дзеці якіх прынеслі нам з польскіх раўнін і звонкую радасць сённешняга дня і задушэўны, горкі сум мінулага.

«Зязюленька» — песня з сасновых лясоў, што шумяць над пяскамі Мазоўша, дзе коціць празрыстыя воды шырокая Вісла. І над Нёманам песня гучэла калісці зязюліным сумам у сонечным лесе. Тугой бязлікіх вёснаў голаду і цяжкай, паднявольнай працы. Аб тым, што мінулае назаўсёды мінула, а новае назаўсёды прышло, аб тым, што наша новае штораз навей, як нараджэнне дня, — аб гэтым гаворыць цудоўная польская песня...

— Яна! — нервова шэпча Мікола, да болю ціснучы маю руку. — Глядзі, у першым шэрагу, сёмая злева...

Вочы мае адлічваюць шэсць дзяўчат, спыняюцца на той, якая нам знаёмая даўно... Дзяўчынка з косамі, светлыя вочы. Яны захоплена глядзяць на рукі дырыжора. Яны, магчыма, не бачаць не толькі нас — два, сярод соцен, твары — яны не бачаць, не адчуваюць нічога, апроч гэтай песні... І я праз момант не бачу нічога, што перад намі, а толькі лес, далёка за якім заходзіць сонца, і босую, у старэнькай стракатай сукенцы спявачку Ядзю, наймічку прускага кулака.

— Ку-ку, ку-ку, ку-ку...

— А можа і не яна, — зноў шэпча побач са мной Мікола.

Мы забываемся аб тым, што развражаем наіўна. Я таксама сную вачыма па радах спявачак, сярод мноства — здалёк падобных адна на адну — дзяўчат, стараюся пазнаць, адрозніць нашу Ядзю. І дарэмна! Мноства вачэй аднолькава перадае натхненне, у многіх дзяўчат — асабліва зусім маладзенькіх — амаль па-дзіцячаму хораша, як у Ядзі калісьці, складваюцца губы, каб як найлепш перадаць кукаванне зязюлі. А галасы гучаць адзіным хорам, дзе кожны голас жыве неразлучна з усімі.

«Не, гэта, безумоўна, не яна. Ды, зрэшты, не ў гэтым справа!»

І я ўжо не шукаю сярод іх знаёмую, — усе яны гавораць за яе аб новым шчасці мільёнаў такіх, як Ядзя.

«Ты — мой найлепшы друг!» — успамінаю я словы, якія ходзяць са мною даўно, якія з кожным днём жыцця — усё навей.

КАНЕЦ

Нашы карэспандэнты і чытачы пішуць

Яшчэ раз да бацькоў

Усюды, дзе ёсць праца, патрэбна арганізаванасць і парадак. І калі прыглядзімся да штодзённага жыцця, дык увявім сабе тое, што, каб заспакоіць жыццёвыя патрэбы, — неабходна калектыўна працаваць. А гэтая арганізаванасць і парадак носіць назву дысцыпліны.

Што было-б, калі-б у нашых фабрыках, шахтах, на будовах, у транспарце, словам усюды, не было дысцыпліны. Ці атрымаў-бы селянін магчымасць купіць усе неабходныя сельскагаспадарчыя прылады і машыны, вопратку, абутку і іншыя неабходныя ў гаспадарцы і хаце рэчы? А ў горадзе рабочы і служачы — харчавыя прадукты.

Вось у сувязі з гэтым патрэбна свядомая дысцыпліна Як чалавек можа набыць гэтую дысцыпліну?

У першую чаргу, чалавек набывае дысцыпліну ў бацькаўскай хаце, у роднай сям'і у другую чаргу — у школе.

І калі сям'я і школа жадаюць выхаваць дзяцей на будаўнічых сацыялізма у нашай краіне, дык яны абавязаны вырабіць у іх свядомую дысцыплінаванасць у адносінах да вучобы, да паводзін у сям'і і да паводзін сярод грамадства.

Школа адна не патрапіць выхаваць нашых дзяцей дысцыплінаванымі і арганізаванымі, над гэтым многа павінна працаваць і сям'я. Вось таму глыбока мыляюцца тыя бацькі, якія на просьбу школы дапамагчы ёй у выхаванні дзяцей і моладзі гаворачь: „Гэта ваша справа, вам даручылі дзяцей выхоўваць, вы і выхоўвайце іх як ведаеце, мы не ведаем як, ды і няма калі нам гэтым займацца".

Дзеля гэтага бацькі абавязаны высніць, што дысцыпліна неабходна для жыцця ў нашай дзяржаве і, што без дысцыпліны немагчыма ўявіць нармальнага жыцця не толькі ў краіне, але і ў сям'і. Каб прывучаніць свядомую дысцыпліну для дзіцяці, — трэба яму растлумачыць так, каб яно зразумела і патрапіла гэтыя веды застасаваць у практыцы.

І калі бацькі з цэлай адказнасцю ўнікнуць у справу выхавання сваіх дзяцей і пачнуць працаваць разам са школай, звяртаючы да настаўнікаў за парадай, то ім не прыдзецца, як гэта часта бывае, лаяць і біць іх.

Супольна працуючы выхаваем сваіх дзяцей на добрых грамадзян, на карысных людзей Радзіме і самым сабе, якія будуць будаваць нашу будучыню — Сацыялізм.

А. ЗІНЕВІЧ
Міхалова

ПЯКУЧЫЯ СПРАВЫ

У вёсцы Стрыкі, Бельскага павета шмат дзяцей — вучняў. Усе яны мусяць хадзіць у школу, за 2,5 да 5 клм. да Малінова, Невіна - Барова, ці Аўгустова, бо ў Стрыках няма школы. У 1945 годзе была тут створана 4-класная школа, але ў 1948 годзе яе зачынілі. А стрыкоўскія сяляне хочуць вучыць сваіх дзяцей, і вельмі хочуць, каб яны пазнавалі сваю мову.

Варта было-б стварыць у Стрыках беларускую школу. Сяляне гэтай вёскі сустрэлі-б такую падзею з вялікай радасцю і ўдзячнасцю

*

Другія пякучыя справы вёскі Стрыкі — гэта недахоп клуба і нездавальняючае забеспячэнне бібліятэчнага пункта грамадскай бібліятэкі ў патрэбныя кніжкі.

Вёска Стрыкі — беларуская вёска. І добра было б мець у бібліятэцы беларускія кніжкі.

Сяляне са Стрыкаў хочуць пабудаваць школу, клуб, залажыць бібліятэку.

Адпаведныя ўлады павінны дапамагчы сялянам з вёскі Стрыкі, здзейсніць іх жаданні.

І. СЫЧЭЎСКІ

Сяляне пераконваюцца

Сельскагаспадарчыя машыны ўсё шырэй знаходзяць практычнае застасаванне ў апрацоўцы палёў у нашых вёсках.

У Рудні доўгі час баяліся машын. Загадчык школы ў Рыбаках — Міхась Грыка, старшыня грамадскай рады ў Рудні — Іван Андрушкевіч, шмат гаварылі сялянам аб перавазе машын над ручным спосабам працы ў полі.

У суседняй вёсцы Багнюкі — Сцяпан Багнюк першы пасеяў збожжа сеялкай. Летам усе сходзіліся да яго, глядзелі на яго поле і за галавы браліся, а на другі год сеялку бралі нарасхват. Чуліся словы: „Вось дурны быў да гэтуль, але больш ім не буду".

Нядаўна едучы з Шымак да Бандароў я пачула гук трактара на нашых палях. Вось так! Сяляне перасталі яго баяцца, пераканаліся, што машына — найлепшы памочнік селяніну ў яго працы.

НІНА БУРА

Прымаецца падпіску на трэці квартал 1956 года на часопіс „Ніва".

Выпісвайце і распаўсюджвайце часопіс „Ніва".

Сакольскі павет у пяцігадовым плане

Звыш 80 мільёнаў злотых дзяржава прадназначыла на адбудову сакольскага павета у 5-гад. плане. Яшчэ ў гэтым годзе ў Саколцы пачнецца будаваецца адліўка жалеза, вадаправод, пашырыцца электрыфікацыя, пабудуецца рынак, вызвалецца куранят, Агульнаадукацыйны Ліцэй і многа жылых дамоў у Дамброве і Карыціне.

У гэтым-жа годзе пачнецца таксама будаваецца пункт Ахоўвы Здароўя разам з родапаможным пунктам на 10 ложкаў. Паўстануць новыя пункты забою гаспадарчай жывёлы ў Крынках і Дамброве.

Закончыцца будова пачатковай школы ў Новым Двожэ, Дамброве, Звежыньцу Велькім, Богунах, а пабудуецца новая школа ў Залесю.

У наступных гадах пачнуцца будаваецца дарогі: Шудзялова — Нетупа, Крынкі — Крушыняны, шаша да Разеэдранкі Старай, Дамброва — Медзянова — Даўнуты, Сакалка — Малевічы — Войнаўцы.

Пабудуюцца паштовыя ўстановы ў Новым Двожэ, Шудзялове, Дамброве і Сіджэ.

У 1958 годзе пачнецца будова новых школ пачатковых у Крушынянах, Клітуўцы, Бутрымовічах і Масеве. Акрамя гэтага пабудуюцца яслі і новы млын у Саколцы, а ў Янове і Новым Двожэ — пякарні.

У канцы пяцігодкі пабудуецца новы шпіталь у Саколцы, магазін штучных угнаенняў у Янове, Карыціне, Крынках, Сідзжэ і Залесю, а таксама школы ў Хільмонах, Альшанцы, Більвінках і Пшэслаўцах.

Складайце заявы аб прыёме на завочны факультэт настаўніцкай студыі

Яшчэ да першага чэрвеня г. г. Завочная настаўніцкая студыя ў Беластоку вул. Міцкевіча 1, прымае заявы аб прыёме на аддзяленне беларускай мовы.

Міністэрства асветы выразіла згоду на прыманне на аддзяленне беларускай мовы таксама ўсіх тых, хто не працуюць настаўнікамі, але маюць атэстат сталасці беларускай сярэдняй школы.

Беларускае аддзяленне Завочнай настаўніцкай студыі дасць магчымасць студэнтам усебакова пазнаць беларускую мову, яе гісторыю, літаратуру і граматыку.

Дзеля вывучэння матэрыялу студэнты будуць атрымліваць апрацаваныя канспекты. Акрамя гэтага, што пэўны час, — будуць адбывацца супольныя курсы, на якіх будуць апрацоўвацца труднейшыя часткі матэрыялу і студэнты будуць прыбяжаць на кансультацыі.

Курсы і кансультацыі будуць праводзіцца выпускнікамі Мінскага Педагагічнага Інстытута і Мінскага Дзяржаўнага Універсітэта беларускага аддзялення, якія ўжо ў гэтым годзе вернуцца з Мінска ў Польшчу.

З мэтай дапамогі студэнтам беларускага аддзялення, будзе арганізавана багатая беларуская бібліятэка, у якой знойдуцца патрэбныя падручнікі і навуковыя матэрыялы, з якіх кожны будзе мець магчымасць карыстаць. Кандыдатаў на аддзяленне беларускай мовы пры Завочнай настаўніцкай студыі будзе абавязваць пісьмовы і вусны экзамен з беларускай мовы — літаратуры і граматыкі ў межах сярэдняй школы.

Паведамленне аб даце экзаменаў кандыдаты атрымаюць. Кожны беларускі настаўнік, з настаўніцкай практыкай, ці без яе павінен падаць заяву аб прыняцці яго на беларускае аддзяленне Завочнай настаўніцкай студыі.

В. Л.

Вучні абсадзілі вуліцы дрэўкамі

Вучні пятага, шостага і сёмага класаў школы ў Старым Леўкове, пастанавілі абсадзіць вуліцу дрэўкамі. Гэтак — вырашылі яны — і бацькам будзе прыемней пасядзець вечарам, ці ў свята на лавачцы пад ліпай і усім вучням весялей гуляць і хадзіць у школу па прыгожа абсаджанай вуліцы.

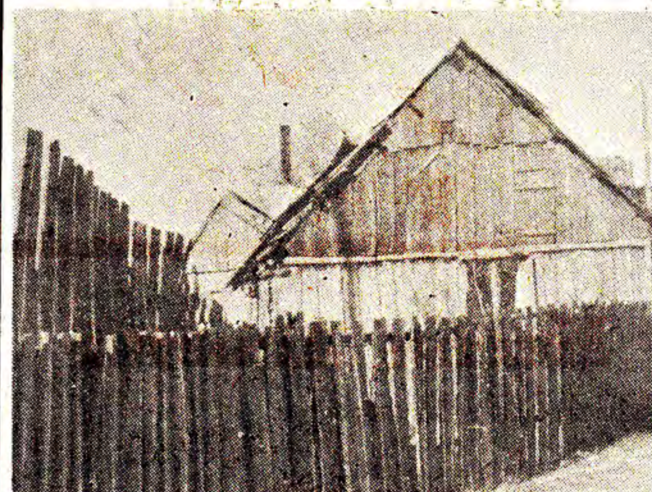
Пастанавілі і ўзяліся за працу. Раздзяліліся на дзве групы: адна пайшла ў лес капаць патрэбныя саджанцы, а другая група капала ямачкі, у якія можна было-б пасадзіць дрэўцы.

Групы гэтыя працавалі пад даглядам і кіраўнецтвам нашых настаўнікаў: загадчыка школы грм Рыгора Карольска і настаўніцы Марыны Сікорскай.

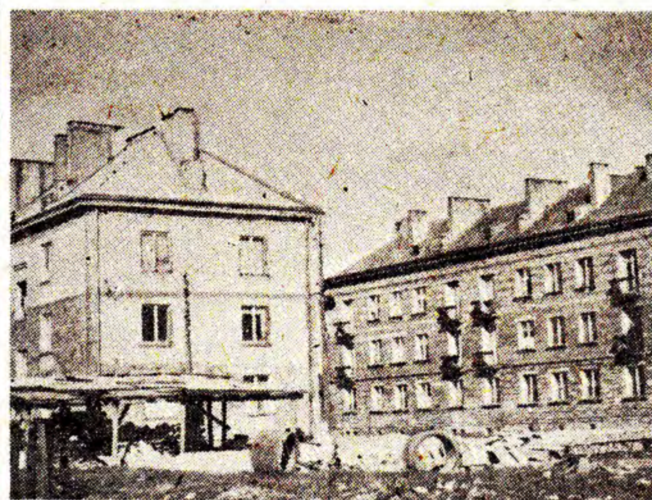
Колькі радасці было пры гэтай працы! Вучні ведалі што яны робяць добрую справу! Яны змяняюць выгляд сваёй вёскі. Робяць яе прыгажэйшай.

АЛЯКСАНДР БАНДАРУК
Нова - Леўкова
Гайнаўскі павет

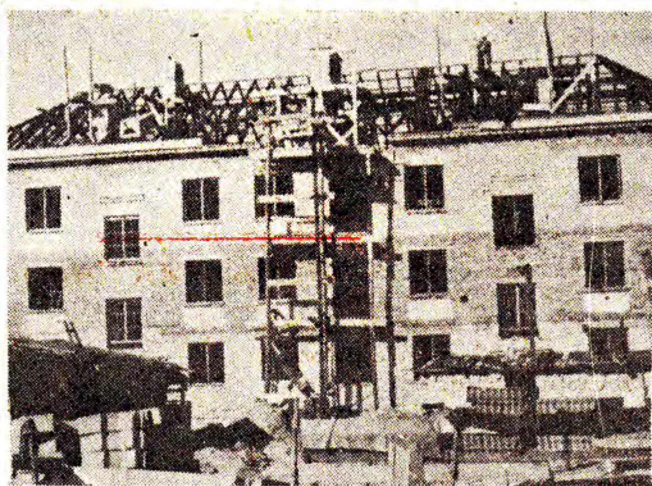
З баракаў у новыя дамы

У такіх занядбалых, смуродных норах, без каналізацыі і неабходных выгадаў жылі перад вайною пралетарыят Гайнаўкі.

Народная ўлада настойліва клапоціцца аб палепшанні жыллёвых умоў працоўных. Вось фрагмент нядаўна пабудаванага жыллёвага квартала для рабочых Гайнаўскага хімічнага завода. Прыгожыя, новыя з усімі выгадамі жылёвыя дамы, навокал многа сонца і зеляніны.

Заканчваецца будаўніцтва новага жыллёвага дома для рабочых хімічнага завода ў Гайнаўцы. 30 чэрвеня г. г. ключы ад новых кватэраў атрымае 18 сем'яў.

Тэкст і здымкі А. А.

Па слядах неапублікаванага ліста

У пачатку красавіка г. г. рэдакцыя атрымала ліст ад аднаго з нашых чытачоў, у якім апісваў ён нам, што грм. Браніслаў Баравік, жыхар Гуран, пав. Саколка 3 красавіка г. г. выклікаў дэбош у Прэзідыуме грамадскай рады ў Гуранах, разводзячы пры гэтым варожую, перапоўненую ядам прапаганду і грубыя лаянкі працаўнікоў Прэзідыума.

Апісаныя ў лісце факты пацвердзіліся і справа хуліганскіх паводзін Браніслава Баравіка накіравана ў Паявятовую пракуратуру.

Да ўвагі насельніцтва!

Паведамляем, што Галоўнае Праўленне Беларускага грамадска - культурнага таварыства атрымала новае памяшканне пад адрасам: горад Беласток, вул. Маніфэсту Ліпцовага 35, 1-шы паверх, (правая частка будынка).

АДКАЗЫ РЭДАКЦЫІ

ГРМ. УЛАДЗІМІР МУКАСЕЙ І ЯНКА ЖУКОЎСКІ, — жыхары Свіслачан, пав. Беласток. — Вашая справа накіравана ў Камітэт па справах радыёвяшчання „Польскае Радыё" у Варшаве з мэтай вырашэння.

ЧЭСЛАЎ БАРЫС — ЭЛК. Адносна пакупкі беларускіх кніжак, падручнікаў і слоўнікаў, а таксама песні „Уральская рабінушка" і інш., звярнуліся мы ў кнігарню ў Беластоку, вул. Кілінскага 10, дзе паведамілі нас, што Вашая справа будзе ўладжана і патрэбныя Вам кніжкі будуць высланы.

ЧЭСЛАЎ ХРЭН — ЛЕЛНОВІЧЫ, ПАВ. БЕЛАСТОК. — Апісаная Вамі справа накіравана ў ПЗГС у Беластоку дзеля даследвання і ўладжання.

ПЯТРО МАРТЫНЮК — НОВАКОРНІНА, ПАВ. ГАЙНАУКА. — Адносна пакупкі беларускіх кніжак просім звярнуцца ў кнігарню ў Беластоку, вул. Кілінскага 10.

АГАФОН АБРОТКА Ў ТАПАЛЯНАХ

Нават не хацеў абедаць!
Мо' зноў мае які план?
Аліка хацеў адведаць
— Прыехаў да Тапалян.

Ішлі, вельмі агляалі
Алік усё пасталкачоў.
Тут раміэу будавалі,
А вырасла крапіва.

Агафончык разглядае,
Які ў вас прыгожы луг.
— Жабар'ем зарастае
Аблог — на грамадскі клуб.

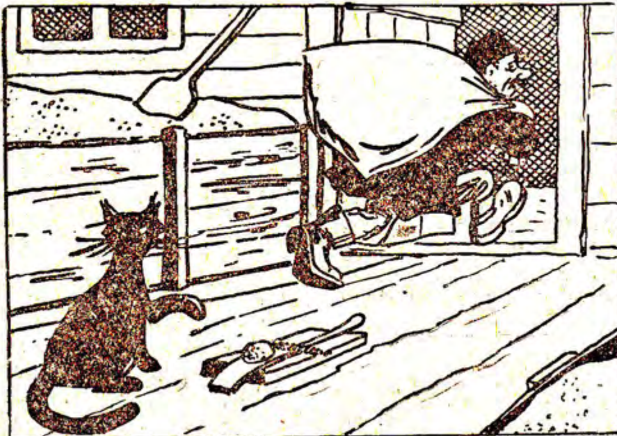
Агафон тучнуў нагою,
Галавою пакруціў.
Трэба пяткі крапівою,
Для актыва напячы!

Месяц Асветы

Рабяты! Мужчыны! Кабеты!
Пачаўся месяц асветы.
Газеты! Кніжкі — газеты!
Томы — трылогіі камплеты —
Прашу! Падаю — калі ласка.
Вось Сцяпанка падыходзіць з Параскаі..
Просіць: — Дайце кніжку мне,
Як кукурузу садзіць і даглядаць,
Думаю свіней больш гадаваць.
— А мне дайце кухарску, як крупнік гатаваці —
Папрасіла Параска, шчэ і ўзяла для дзіцяці.
— Дзякую ні пакуйце.
Але дзе там,
Вядома, цяпер і паперы пакуюць у папер.
Вось, што азначае асвета.
Глянце! — а што-то прынясло Мацея?
— Дайце мне, калі ласка — калі авёс сеяць.
О! і Мальвіна з раззяўляным ротам?
— А я цікава,
Ці ёсць у вас кніжка — каб не быць раззявай?...
І Перашкода з Нябобам: — Ці можна ў вас дастаць
Фаховую кніжку, як хутчэй план вырабляць?
Цікавы Вінцук у патынках,
Мусі абрэзаў халявы.
— Я вазьму аб будовах —
Мяне гэта цікавіць.
Кніжкі! Газеты купуйце.
Падходзіць сляпы дырэктар тав. Шчур.
Паглядзеў, прачытаў і скрывіўся.
Значыць дазнаўся аб сваім сляпым кульце
І на чэк закупіў... цэлу тону брашур...
Глядзіце! — Відаць скарыстаў з амнэстыі
Самагоншчык, дзядзька Хілімон.
— Пашукайце мне кніжку, як гнаць самагон,
Каб усёй быў першачком...
Духоўнік бацюшка — Станога
З сваею матушкай прышоў.
— Самы чартовіны! — няма нічога тут святога...
Памахаў ручкай і адышоў.
Газеты! Кніжкі — Газеты!
Рабяты! Мужчыны! Кабеты!..
У кажуху і ў галошах
Стары мужычок стаяў.
Налічыў 60 грошай
І прымільна запытаў:
— Даражэнькі, выбачайце,
Ці можна ў вас прасіць?
— Калі ласка!
— То падайце мне „Ніву",
Хачу купіць.

КОРАНЬ

КОТ: — Слабая тэхніка! Такою пасткаю толькі мыш зловіш, а не гэткага пацука.
(Вожык)

Папугай

Меншы брат з вёскі прыехаў у горад — праведаць свайго старэйшага брата, які працаваў у адной з установ. Старэйшы брат абводзіў меншага па горадзе, паказваў яму ўсе дзівы, ды папярэджваў, каб ён не ўздумаў часам аб чым - небудзь пытаць па-беларуску ў прысутнасці іншых асоб. Абодва браты заходзяць у заасад і спыняюцца перад клеткай у якой знаходзіцца папугай — птушка якая славіцца досыць прыгожым вонкавым выглядам і досыць недарэчным норавам.

— „Добры дзень!" — крычыць людскім голасам папугай „Ведаеш што? — кажа меншы брат, старэйшаму. Хоць ты мне і старэйшы брат, аднак скажу табе адкрыта, што ты кропля ў кроплю падобны да гэтага папугая. Так, так, самы сапраўдны папугай! Ён забыў сваю родную птушыную мову і ты пасля двухгадовага знаходжання ў горадзе таксама забыў сваю родную мову і саромішся яе. Праўда, вонкава ты цяпер лепш выглядаеш, чым калі-небудзь у вёсцы, але-ж і папугай вонкава прыгожы хоць і дурны, як затычка".

М. К.
Беласток

Ён не такі

— Калі вы мне аддасце грошы, што я вам пазычыў?

— На другі тыдзень.

— Як-то на другі тыдзень? Дык вы мне ўжо так казалі ў мінулым тыдні.

— А вы думалі, што я такі чалавек, што адзін тыдзень гаворыць так, а на другі інакш?

Кепская мера

Аднойчы на ярмарку спаткаліся два п'яных мужыкоў. Адзін з іх трымаў у руках бутэльку гарэлкі і загаварыў — Вось каб была мерка, дык мы з табой яшчэ выпілі-б.

— Ну дык давай! — Я маю ў роце мерку — адазваўся другі.

Узяўшы ў свае рукі бутэльку, адбіў корак і перахіліў...

Угледзіўшы другі, што яму нічога ў бутэльцы не асталося, — закрычаў:

— Кепска твая мерка і трэба яе пабіць!.. — плюнуў у кулак і ўдарыў па-мерцы.

Схітраваў

Ігнат быў на вайсковай камісіі. Стан яго здароўя спраўджваў доктар. Ігнат, каб не пайсці ў войска, сагнуў далонь ды сказаў доктару, што так зрабілася пасля хваробы. А Ігнат быў моцны так, што доктар і адгінаў, і стукаў, і ніяк не мог выпрастаць рукі.

Урэшце спытаў доктар: — А пакажыце, калі ласка, як выглядзела рука да хваробы? — Вось так — узрадаваны Ігнат выпраставаў „хворую" руку. І „разумнага" Ігната забралі ў войска.

Прыслаў
С. КАРВАЛЬСКІ

Ветлівы сынок

Тата; Быў тут якісь чалавек і казаў, што прыйшоў даць табе аплявуху..

— Ну і, што-ж ты яму адказаў...

— Што вельмі шкада, што не застаў цябе ў хаце.

Застрахаваны

— Бравы хлапчына. Ці ты ўяўляў сабе, што за небяспека пагражала табе, калі ты спяшаў ратаваць маю дачку?..

— Ах!.. дабрадзею, я ўжо жанаты!...

Амаладжэнне

— Гэтая ружа на капялюшы адбаўляе мне сама менш 10 гадоў..

— Калі так, то прышый сабе, мая каханая, яшчэ са тры або чатыры кветкі ружы!..

У нашым жыцці ўсяк бывае

Нічога тут няма здзіўляючага, што хто-небудзь дадаткова зарабляе. Мой сябра па вечарах гадзіннікі рамантуе. І ніштавата атрымліваецца, калі вяртае заказчыкам, то гадзіннікі ідуць. Да таго часу ніхто яму яшчэ аплявухі не надаў, значыць з яго добры гадзіннікавы майстар.

Даўно ў яго я не быў і вось гэтымі днямі сабраўся ды паехаў. Злез я з цягніка, іду цераз сквер, там трава ўжо зялёная, вераб'і на царкве на сонцы грэюцца. Падыходжу да хаты сябра, бяруся за клямку, а дзверы не зачыненыя, уваходжу ў сенцы, стукаюся, ніхто не аказваецца, Націскаю клямку, адчыняю другія дзверы, уваходжу ў кухню, з якой дзверы ў пакой адчыненыя і бачу, там стаіць бліскучая чорная труна з сярэбраным крыжам на вецы.

Зняў я шапку, змахнуў слязінку Не інакш як Антон дуба даў — думаю, а тут чую з дзядзінца:

„Бывалі дні вясёлыя"...

Голас быццам Антонаў, праз хвіліну і ён сам ўваходзіць. З яго кішэні ўсміхаецца галоўка поўлітра і з твару зусім не пахне нябошчыкам.

Убачыў Антон мяне, схапіў, закруціў па пакоі — Добра — кажа, — што прыехаў, я на халадзяцкім становішчы, жонка з дзяцьмі ўжо два тыдні як гасцюе ў цешчы, паехала ў Саколку.

А гэта, што? — пытаю і паказваю на труну. — Дробязная справа, знаёмы столяр працуе ў ППБ, а па вечарах падпрацоўвае, робіць труны Баінца фінансавага інспектара і раздаў труны па знаёмых пакуль прадасць. Адзін я згадзіўся прыняць, сам разумею, труна не гадзіннік, у кішэню не схаваеш.

Яечня святая! Я думаў, што ты Антон дуба даў. „Я не магу, заняты, гадзіннікі яшчэ не зробленыя" — адказвае сябра і выцягвае на стол каўбасу і сланіну. Сядзім мы. інтэлігентна выпіваем, Антон пайшоў у кухню за агурком і адтуль раптам крычыць: Палундра! Чорт вазьмі, цешча ідзе!

Часу было мала. Я ўлез пад ложак, Антон лёг у труну і закрыўся векам.

Трэба вам сказаць, што цешча ў Антона баба хоць куды, другі раз цвіце, як ружа восенню. Чую як дзверы адчыняюцца і голас кліча: „Антон"!

Ціха...

— Антон! — голас ужо патрабавальны.

— Антошкаа-а! — голас ужо з кухні.

Тут дзверы адчыняюцца ў пакой і чую я:

— Госпадзі, прасвятая багародзіца, няйначай Антошачка... — прыпадняла цешча века труны, завішчала як парасюк, якога за нагу турзанулі і звалілася на падлогу, аж пыл толькі закурэў.

Павыскаквалі мы і драла. Я кажу: — уцякайма Антон на станцыю, паедзем да мяне, усяроўна табе ўваскрасаць, пакуль што, не выпадае... Так і зрабілі.

Спытаеце, як Антон вярнуўся? Нічога сабе, шчасліва.

Справа ў тым, што, калі мы ўцяклі — столяр прыйшоў па труну. Цешча пачула крокі, думала, што Антон ідзе, схапіла качалку і схавалася за дзверы.

Столяр толькі пераступіў парог, а яна яму калі не загрэе па галаве. Ад першага ўдару столяр пахіснуўся са здавальнення з боку ў бок, а потым і расцягнуўся без памяці.
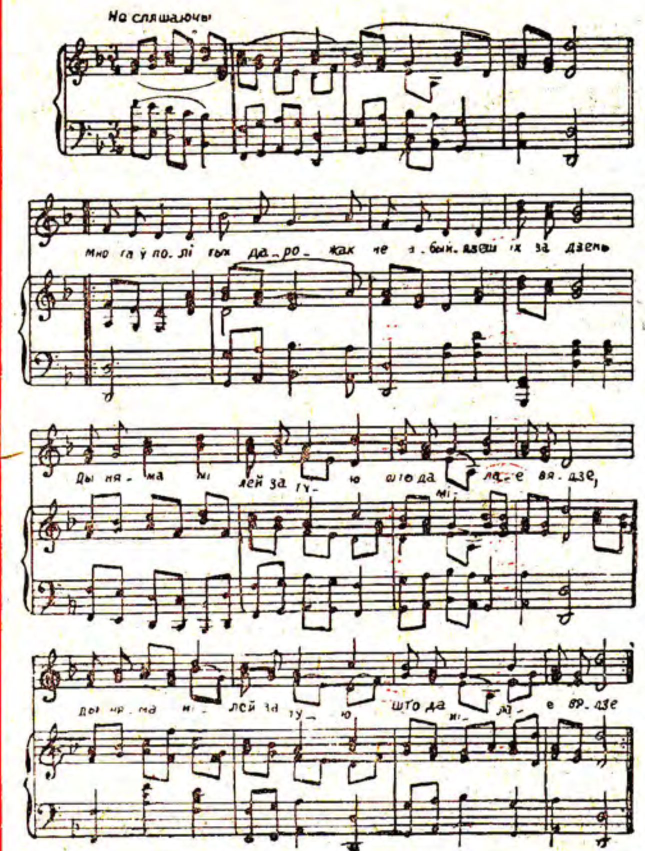
Цешча ўбачыла сваю памылку, давай валою яго пырскаць, далонямі віскі націраць, коратка кажучы, давяла да прытомнасці. Вытлумачыліся яны, столяр і кажа: — Эх, Наталля, энергічная вы кабета, заўжды аб такой марыў... і зрабіў ёй прапанову.

Антон вярнуўся праз тыдзень, якраз да вяселля рыхтаваліся. Гэта і выратавала яго.

Дзядзька Лявон

ДАРОЖКА ДА ЛЮБАЙ

Музыка І. ЛЮБАНА — Словы Адама РУСАКА

Многа ў полі тых дарожак,
Не абыйдзеш іх за дзень,
Ды няма мілей за тую,
Што да мілае вядзе.

Лёгка йсці па той дарожцы,
Каля рэчкі і садоў,
Аж да самае каліткі,
Дзе жыве мая любоў.

Сядзем з мілай у садочку,
Там, дзе яблыня шуміць,
За гаворкай не заменім,
Як і ночка праляціць.

Я сказаць аб тым не ўмею,
Як я мілую люблю,
Калі дзень яе не бачу,
Ночку цэлую не сплю.

Свецяць зорачкі ў ночы,
Патухаюць яны днём,
А маёй галубкі вочы
Свецяць вечна мне цяплом.

Лёгка йсці па той дарожцы,
Што да мілае вядзе,
Па ёй самі ногі ходзяць
І не стомяцца нідзе.

На словах

Хваліўся: „я перадавік,
Усё раблю я па прыкладу".
На самай справе лгаць прывык —
У працы быў першы, але ззаду...

На справе

Гарэлку ў кілішак наліваў.
Каплю разліў — бядоліў, шкадаваў;
Цэглу зваліў і на кускі растоўк —
Рукою ні махнуў, грамадскі стоўп...

Грэцкая эпіграма

На Кіпры англійскі леў
Вялікай злосцю закіпеў.
Упаў у гнеў, цар зверскай волі,
Скрыгаў зубамі, чуць ня ўмлеў.
Бо як-жа малы грэк сумеў
Цару звяроў — падсыпаць пад хвост солі.

КОРАНЬ

ЗАГАДКІ

Задраўшы насок, бягуць у лясок.

Ляціць — маўчыць, ляжыць — маўчыць, а як памрэ, дык зараве.

Стаіць у бары, маршчынкі на кары, галінкі густыя, лісткі разразныя.

Без вокан, без дзвярэй, поўна хата людзей.

Вее, сее, рассявае, зімою сляды замятае.

Адзін лье, другі п'е, трэці зелянее ды расце.

У лес ідзе — на дом глядзіць, з лесу ідзе у лес глядзіць.

РЭДАГУЕ КАЛЕГІЯ Адрас рэдакцыі: гор. Беласток, вул Кілінскага 7/1. Тэлефоны: Гал рэдактар і сакратарыят 25 89, аддзелы рэдакцыі 36 43 Умовы падпіскі: на 6 месяцаў — 15 зл 60 гр, на 3 месяцы — 7 зл 80 гр. Падпіску прымаюць паштовыя ўстановы і пісьманосцы. Konto NBP I Oddz. Miejski Nr 102-7-161 w Białymstoku.
Паліграфічнае прадпрыемства ў Беластоку Т-7-1709